

TÜRKİYE PSİKIYATRİ DERNEĞİ
BÜLTENİ

YILDA ÜÇ SAYI YAYIMLANIR • ÜYELERE ÜCRETSİZ OLARAK GÖNDERİLİR

MT, *Hiçbir Şey Düşünmeden Yaptım, Sırf Sanat Düşündüm*, 1962, 97x68 cm, Guaj (*)

**8. Bahar Sempozyumu,
TPD Araştırma Projesi
Teşvik Ödülleri**

TPD ve Uluslararası Etkinlikler

**Ruh Sağlığı Hizmetlerinin
İyileştirilmesi Toplantısı ve
Değişiklikleri İzleme Kurulu**

Asistanlar Çalışıyor...

**Bir Kitap Tanıtımı
Temel Yönleriyle Psikiyatride
Etik**

TPD Bilimsel Çalışma Birimleri

**BİR KONU İKİ GÖRÜŞ
"Psikiyatride Gündem" ve Yöntem Sorunu
Nasıl Bir Psikiyatri Araştırması?**

**PSİKIYATRİ NOTLARI
Anneler ve Çocukları**

9. Bahar Sempozyumu'na Davet

Sayın ve Sevgili Meslektaşlarım ve Okuyucularımız,

Son günlerde genel olarak Tıp uygulamaları ve özel olarak uzmanlık alanımızla ilgili yönetmelikler çıkarılması ve yasa çalışmaları yapılması gündemdedir. Sayın Mustafa Sercan'ın, bu alandaki dikkati ve titizliği sonucu konu, üyelerimiz tarafından da izlenmektedir. Web sitemizde bu konulardaki haberler düzenli olarak yer almaktadır. Üyelerimizin yapacakları değerlendirmeler ve sunacakları görüşler Derneğimizin görüş raporlarının ve politikalarının oluşturulma sürecinde katkı sağlayacaktır.

Dünyanın tüm ülkeleri, Psikiyatri alanındaki gelişmelerini, oldukça nitelikli ve hızlı bir biçimde sürdürmektedirler. Türkiye de bu gelişmede nitelikli, özgün ve hızlı bir biçimde yerini almaktadır. Uluslararası bilimsel çalışmalarda Ülkemiz Psikiyatristlerinin yeri hepimiz tarafından izlenmektedir. Bültenimizde üyelerimize bu etkinlikleri duyurmanın uygun olduğu kanısındayız. Ayrıca, Derneğimiz de uluslararası etkinliklerde yerini almıştır. Sayın Genel Sekreterimiz Berna Uluğ, derneğimizin tüm bu alanlardaki etkinliklerinin hem düzenlenmesinde önemli görevler üstlenmekte hem de Bültenin çıkarılmasının sorumluluğunu üstlenerek sizlere duyurulmasını sağlamaktadır.

Merkez Yönetim Kurulu olarak, Psikiyatrik hizmetlerin en iyi niteliklere ulaşması dileğiyle, hepinize saygılarımızı sunuyoruz.

M. Haluk Özbay

*Türkiye Psikiyatri Derneği
Genel Başkanı*

Yayın Yönetmeni'nden

Yaz bitti.

Güz başladı. Olanca hızı ve yoğunluğuyla.

Yine bir Ulusal Kongre'de buluştuk.

Kongre programımız ve gündemimiz her zamanki gibi yüklü. Bilimsel toplantılar, çalışma grupları, forumlar, komisyon, yönetim toplantıları, arkadaş sohbetleri arasında koşturup duracağız. Yine de bu Bülten'i okumaya zaman ayıracaksınız biliyorum. Buna değer!

Yedinci cildimizin ikinci sayısı öncekilerden farklı olarak 16 sayfa değil 20 sayfa. Yazılar öylesine güzel ve birbirini bütünleyici idi ki hiçbiri ertelenemedi.

Bu Bülten'in ana teması 'Toplum İçin Psikiyatri' oldu. Burhanettin Kaya'nın bebeğinin dünyaya gelmesinden, Kemal Sayar'ın ise yolculuktan döndükten hemen sonra özveri ile yazdıkları yazılarını okumanızı şiddetle tavsiye ederim. Sıkışık zamanlarda böyle yazıyorlarsa onlardan geniş zamanlarda da

mutlak yazı istemek gerekli diye düşündüm. Tolga Binbay bir devrimi gerçekleştirdi. Kendisi -sipariş beklemeden- Bülten'e bir kitap tanıtımı yazısı gönderdi ve ana temaya katkıda bulundu. On dokuzuncu sayfadaki Koruyucu Psikiyatri Bilimsel Çalışma Birimi'nin etkinlik raporu da bu konunun bütünleyicisi oldu.

Bülten'deki diğer bir ağırlıklı konu Türkiye Psikiyatri Derneği'nin uluslar arası etkinlikleri... Avrupa Tıp Uzmanları Birliği Psikiyatri Bölümü, Dünya Psikiyatri Birliği ve Avrupa Psikiyatri Birliği ile ilişkilerimizi genişletme çerçevesindeki etkinlikleri 6.,7. ve 8. sayfalarda yayınladık. Ulusal düzlemde Sağlık Bakanlığı nezdinde gerçekleştirilen 'Ruh Sağlığı Hizmetlerinin İyileştirilmesi' başlıklı toplantının haberi ise bunların hemen yanında yer alıyor.

Bir diğer ana başlık: Asistanlar Gerçekten İyi Çalışıyor! Asistan yazıları dört sayfamızı doldurdu. Mesele nicelik değil, nitelik: Şube Asistan Komisyonlarının Etkinlik Raporları,

EFPT İstanbul 2005 toplantısı, Asistanların Cambridge Çıkartması! Evet iyi çalışıyorlar. Gelecek emin ellerde.

Ali Saffet Gönül, Psikiyatri Notları'nda çocuklarının resimlerine bakan annelerin beyinlerinde neler olup bittiğini yazmış. Bu benim zihnimde, Bülten de hepimizin çocuğu gibi bir çağrışıma yol açtı. Okurken beynimizin hem biliş hem de duygular merkezlerinde epey hareketlenme olacağı kuşkusuz. Önceki sayıdaki çağrımı yineliyorum: Önerileriniz, geribildirimleriniz ve katkılarınızı bekliyoruz: dulug@hacettepe.edu.tr veya webmaster@psikiyatri.org.tr adreslerine.

Sağlıklı ve güzel günler dileği ile...

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni Yayın Kurulu Adına

Prof. Dr. Berna Uluğ

40. Ulusal Psikiyatri Kongresi'ne Hoş geldiniz

3 500 yıllık bir kentin kalıntıları üzerinde, kırkıncı kongremizi yapıyoruz. Tarih üzerine düşünmek için şartlar uygun. Nöropsikiyatriyle başlayan süreç, psikiyatri ile nörolojinin ayrılması, sınıflama mantığında radikal değişimler, tanımlayıcı kavramlar arasında alınan yol ve en sonunda teknolojinin sunduğu olanakların yardımıyla, sinirbilim penceresinden beyne yeniden bakılması. Dolayısıyla, ilk güne "Nöropsikiyatriden Sinirbilime" temasını işleyen konuşmalarla ve psikiyatri tarihçesiyle başlayacağız.

Yeni bir örgütlenme sürecinde olan psikiyatri hemşireliği, bu mesleğin içinden kişilerce düzenlenmiş olan iki panelle programda yer alıyor. Kongrenin üçüncü günü bir salon Türk Alman Psikiyatrisi sempozyumuna ayrılacak.

Öneriler doğrultusunda bu yılın öne

çıkan konularının depresyon ve psikoterapiler olduğunu söyleyebiliriz. Şizofreni, bipolar bozukluk, madde bağımlılığı dikkati çeken diğer ana başlıklar. Bunların yanı sıra, "Psikanaliz ve Felsefe", "Psikopatoloji ve Yaratıcılık" gibi kuramsal yaklaşımlara; silah taşıma ve bulundurma, agresif hastalara etkili yaklaşım gibi uygulamaya dönük konuların tartışılacağı oturumlara yer verildi.

Düzenlenecek olan kurslarda farklı durumlara yönelik ve ekollere özgü tekniklerin yanı sıra, etkili sunum teknikleri ve psikiyatrik görüşme konuları işleniyor. Uzmanla buluşma saatlerinde psikiyatride damgalama ve araştırmaların yayına dönüştürülmesi üzerinde konuşulacak.

İlk duyurudan sonra, çok farklı yerlerden ve kişilerden öneriler aldık. Programı hazırlarken bunların tümünü gözönünde bulundurmaya çalıştık.

Olabildiğince geniş ve etkin bir katılım sağlanabilmesi amacıyla, konferans ve panel dağılımını çok sayıda konuşmacıya ve konuya olanak tanıyacak biçimde düzenledik. Sonuçta gördüğümüz gibi, Türk psikiyatri camiasının ilgi alanlarını ve enerjisini yansıtan, ülkemizde son yıllarda gerçekleştirilen çalışmaların yanı sıra dünyadaki yeniliklere de değinen zengin ve renkli bir program ortaya çıktı.

Kırkıncı kongreyle gelen önemli bir yenilik Türkiye Psikiyatri Derneği başkanının ilk kez kongrenin eş başkanlığını yapması. Bu bağlamda kongremizin eş başkanlığını üstlenmiş olan Sayın Haluk Özbay'a teşekkür ederim.

Canlı ve verimli bir kongre gerçekleştirmek dileğiyle.

Prof. Dr. Hayriye Elbi Mete

8. Bahar Sempozyumu Türkiye Psikiyatri Derneği Ara

Dr. Semra Ulusoy Kaymak

1975 Ankara doğumlu. 1999 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 2000 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri ABD'da başladığı Psikiyatri ihtisasına halen devam etmektedir.

İlk epizod majör depresyon hastalarında hipokampus hacmi ve frontal bölgedeki metabolik değişimler

Dr. Semra U. Kaymak, Dr. Başaran Demir, Dr. Berna Uluğ, Dr. Işıl K. Gelebek, Dr. A. Gülşen Hasçelik

Beyin görüntüleme çalışmaları bazı kortikal ve limbik yapıların majör depresyonun gelişiminde, önemli rolleri olduğuna işaret etmektedir. Beyinde plastikliğin belirgin olduğu hipokampus hacminin majör depresyon hastalarında sağlıklı kişilere göre daha düşük ve bu düşüklüğün toplam hastalık süresi ile arasında anlamlı bir ilişki olduğuna, depresyonun ilk dönemlerinden itibaren ortaya çıktığına yönelik bulgular bildirilmiştir. Bu bulgular küçük hipokampus'un hastalığa eğilim kazandırdığına vurgu yaparken negatif bazı araştırma bulguları hipokampus hacim azalmasının rahatsızlığın zaman içerisinde gelişen ikincil bir fenomeni olabileceği görüşlerini desteklemektedir. Hipokampustaki değişiklikler, beyinde depresyonla ilişkili olarak birden çok bölgede ortaya çıkan değişiklikleri yansıtır da olabilir. Hipokampusla yakın ilişkili olan prefrontal korteks, beyinde yeni sinir hücresi oluşumunun olduğu

önemli alanlardan biridir. Depresyonda prefrontal korteksteki sinir hücrelerinin sayı ve büyüklüklerinde azalmalar olduğuna ilişkin araştırma bulguları mevcuttur. Depresyon hastalarında tedavi öncesi ve sonrası prefrontal kortekste hücre sel canlılıktaki değişimi araştıran bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır. Değişimlerin işlevlere nasıl yansıdığı ve depresyondaki kognitif belirtileri nasıl etkilediği önemini koruyan bir araştırma sorusudur.

Bu araştırmada ilk epizod majör depresyon tanısı alan ve ilaç tedavisi başlanmamış hastalarda hipokampus hacmi, tedavi öncesi ve sonrası prefrontal korteks N-acetyl-aspartate düzeyleri, nörokognitif işlevlerdeki değişiklikler ve glukokortikoid düzeyleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma örneklemini 20 hasta ve 20 sağlıklı bireyden oluşmaktadır. Hastaların tanıları ve belirti şiddetleri sap-tanacak ve tüm örneklem için geçerli olmak üzere nöropsikolojik değerlendirme, deksametazon supresyon testi, manyetik rezonans görüntüleme ve manyetik rezonans spektroskopi yapılacaktır. Hipokampus manyetik rezonans görüntülemesi ve prefrontal korteks proton manyetik rezonans spektroskopi 3T MR ile yapılacaktır.

Prof. Dr. Emin Önder

Psikiyatri ihtisasını Ankara Numune Hastanesinde yapan Emin Önder, 1994 yılında doçent, 2000 yılında profesör ünvanlarını almıştır. Halen Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Başkanı olarak çalışmaktadır.

Depremden 5 yıl sonra travma sonrası stres bozukluğunun toplumda görülme sıklığı: Epidemiyolojik bir çalışma

Dr. M. Emin Önder, Dr. Ümit Tural, Dr. Tamer Aker, Dr. Cengiz Kılıç, Dr. A. Gülşah Yüksel, Dr. Cem Cerit, Dr. Eylem Özten, Dr. Mehmet Gökbakan, Dr. Sibel Işık.

Bu çalışmada 17.08.1999 tarihinde yaşanan depremden doğrudan etkilenen İzmit büyükşehir il merkezinde yaşayan nüfusta depremden 5 yıl sonra travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) sıklığının araştırılması amaçlanmaktadır. Temel olarak bu çalışma depremi yaşayanlarda 3 yıl sonra TSSB'nin sıklığı ve belirtilerin ortaya çıkışını ve şiddetini belirleyen etmenleri araştıran çalışmanın bir devamı olacaktır. Çalışmada değerlendirmeye alınan örneklemin büyüklüğü depremi yaşayan Kocaeli nüfusunu temsil etme özelliği taşıması amaçlanarak hesaplanmıştır. Bu epidemiyolojik çalışma sadece il merkezinde yürütülecektir. Genel nüfusta erişkinlerde ortalama TSSB sıklığının %5 olduğu kabul edilerek %2 hata payı konularak ve çalışma gücünün %95 olması istendiğinden İzmit ili merkezi nüfusundan seçilen örneklem grubu 683 kişi olarak hesaplanmıştır. 1997 nüfus sayım sonuçlarına göre Kocaeli ilinde 1170546 kişi yaşamaktadır. Kocaeli nüfusunun %54,24'ü il ve ilçe merkezlerinde, %45,76'sı ise köy ve bucaklarda yaşamaktadır. İzmit merkez ilinin toplam nüfusu 441.263 tür. Toplam nüfusun %45,77'si merkez ilçede yaşarken %64,23'ü köy ve bucaklarda yaşamaktadır. Veri Toplama Araçları olarak Anket formu, Potansiyel Stresör Tarama Listesi (Potential Stressful Events Interview), CIDI (Composite International Diagnostic Interview), Genel Sağlık Anketi kullanılacaktır. Araştırma 1Ağustos-30 Ekim 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilecektir. Depreme bağlı olarak TSSB görülme sıklığını araştıran bu çalışma ile psikiyatrik epidemiyoloji literatürüne önemli bir katkı sağlanabilecektir.

(14-18 Nisan 2004) Araştırma Projesi Teşvik Ödülleri

Depresyonda bilişsel işlevler ve artık belirtilerin relapsa etkisi: kontrollü bir izlem çalışması

Dr. Şeref Gülseren, Dr. Pınar Çetinay, Uzm. Kl. Psk. Hatice Mandacı

Depresyonda hastaların nöropsikolojik işlevlerinde birtakım bozukluklar olduğu bilinmektedir. Depresyonun şiddeti arttıkça eşlik eden bilişsel bozukluğun da şiddetinin arttığını ileri süren bazı araştırma bulguları yanında bilişsel işlevlerdeki bozukluğun belirli şiddetinden bağımsız olarak ortaya çıktığını ileri süren bulgular da bulunmaktadır.

Depresyonu olan hastaların yürütücü işlev ve sözel bellek değerlendirmesinde sağlıklı kontrol grubuna göre bozukluk gösterdiği bildirilmiştir. Sağıltım uygulandıktan sonra depresyonlarında klinik olarak bir düzelme olmasına rağmen hastaların nöropsikolojik testlerde kontrol grubuna göre daha düşük performans gösterdikleri bildirilmiştir. İki uçlu bozukluk I tanısı olan hastalarda uzamış ötimik fazlardan sonra bile bilişsel bozuklukların sürdüğü gösterilmiştir.

Depresyonun remisyondan sonra süren artık belirtiler erken relapsı öngörür. Depresyonun daha uzun dönemli klinik seyrinde artık belirtilerin etkisi hakkında bilinenler ise yetersizdir. Tam ve kısmi remisyondaki depresyonlu hastalarla yapılan bir çalışmada tam remisyona ile karşılaştırıldığında kısmi remisyonda relaps, anlamlı olarak yüksek oranda görülmüştür.

Bu çalışmada depresyon tanısı konmuş hastalarda tanının konduğu andan itibaren bir yıllık izlemde sağıltım süresince ve remisyonda bilişsel işlevlerin gidişi izlenecek, artık bulguların relapsla bağlantısı araştırılacaktır.

Çalışmanın örneklemini 3 grup oluşturmaktadır. Birinci grup, DSM IV ölçütlerine göre unipolar depresif bozukluk tek epizod veya yineleyici epizod tanısı alan 50, ikinci grup bipolar bozukluk en son epizod depresif tanısı alan 50, üçüncü grup ise sağlıklı gönüllüler arasından seçilen yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi açısından hasta gruplarına benzeyen 30 kişiden oluşacaktır.

Hasta gruplarına SCID görüşmesi yapılarak tanıları konduktan sonra Hamilton Depresyon Derecelendirme Ölçeği (HDDÖ), Hamilton Anksiyete Derecelendirme Ölçeği (HADÖ), UKU yan etki ölçeği ve nöropsikolojik testler (Wechsler Bellek Skalası, Sözel Bellek Süreçleri Testi) uygulanacaktır. Daha sonra eş değer doz SSRI olmak üzere antidepresan sağıltım başlanacak, HDDÖ'nde en az %50 iyileşme gösterenlere nöropsikolojik testler tekrar uygulanacaktır. İyileşmenin %50 nin altında olması durumunda sırası ile SNRI ve MAOI leri ile değiştirilecektir. Hamilton Depresyon Ölçeğinde en az % 50 düzelmenin saptandığı değerlendirilmede nöropsikolojik testler yapılacaktır. Böylece 2. nöropsikolojik değerlendirmenin hastaların remisyona girdiği dönemde yapılması esas alınacaktır. İyileşmenin saptandığı değerlendirilmeden 6 hafta sonrasında hastalar HDDÖ ve HADÖ ile değerlendirilecek, daha sonra üçer ay ara ile HDDÖ ve HADÖ kullanılarak doğal izlem çalışması bir yıl tamamlanıncaya kadar sürdürülecektir.

Bu çalışma sonunda iki uçlu olan ve iki uçlu olmayan depresyonda relapsı öngörebilen değişkenlerin saptanabilmesi izlemde klinisyene yol gösterici olacaktır.

Dr. Şeref Gülseren

1985 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun oldu. 1995 yılında İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniğinde uzmanlık eğitimini tamamladı. Halen aynı klinikte şef yardımcısı olarak çalışmaktadır. Başlıca ilgi alanları İki uçlu bozukluk ve Psikiyatride araştırma yöntemleridir. Aynı klinikte ayaktan hizmet vermekte olan İki uçlu Bozukluk Ayaktan Hasta Biriminin izlem ve eğitim etkinliklerini yürütmektedir.

Dr. Pınar Çetinay Ünsal

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinden 1998 yılında mezun oldu. 2001 yılında Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği'nde başladığı uzmanlık eğitimine devam etmektedir.

Türkiye Psikiyatri Derneği 8. Bahar Sempozyumu Araştırma (Poster Bildiri) Üçüncülük Ödülü

(Birincilik ve İkincilik Ödülleri verilememiştir)

Bu ödül Servier İlaç ve Araştırma A.Ş. tarafından desteklenmektedir.

Obesite Tedavisinde Bilişsel Davranışçı Tekniklerin Kullanıldığı Grup Terapisinin Kilo Verme, Yaşam Kalitesi ve Psikopatolojiye Etkileri: Bir Yıllık İzlem Çalışmasının Ön Verileri

Dr. Özen Önen Sertöz, Dr. Melisa Dağaltı, Y. Hem. Neriman Avcılar, Dr. Hayriye Elbi Mete

Türkiye Psikiyatri Derneği 8. Bahar Sempozyumu Duygudurum Bozuklukları Araştırma (Poster Bildiri) Üçüncülük Ödülü

(Birincilik ve İkincilik Ödülleri verilememiştir)

Bu ödül Organon İlaçları A.Ş. tarafından desteklenmiştir.

Atipik Özellikler Gösteren Depresif Bozuklukta Yüksek Serum Leptin Düzeyi

Dr. Ömer Geçici, Dr. Murat Kuloğlu, Dr. Murad Atmaca, Dr. Ertan Tezcan, Dr. Hikmet Tunçkol, Dr. Bilal Üstündağ

TPD ve Uluslararası Etkinlikler

AVRUPA TIP UZMANLARI BİRLİĞİ (ATUB) VE TPD

Avrupa'nın ekonomik ve siyasi birliğini hedefleyen Avrupa Birliğinin temelini 1957'de Roma Anlaşmasını imzalayan altı ülkenin oluşturduğu Avrupa Ekonomik Topluluğu oluşturmaktadır. Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi ülke vatandaşlarının diğer üye ülkeler arasında serbest dolaşım ve çalışmasının olanaklı hale gelmesi, hekimlerin de farklı ülkelerde çalışmasını gündeme getirmiştir. Bu olasılık, tıp dallarındaki eğitim ve uygulamalarda standardizasyon gerekliliğini doğurmuştur. Bu amaçla 20 Temmuz 1958'de Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (Union Europeenne des Medecins Specialistes-UEMS) kurulmuştur. Merkez Ofisi Brüksel'de olan ATUB, pek çok uzmanlık bölümünü bünyesinde barındırmakta, Avrupa'da hekimlik eğitim ve uygulamalarının kalitesinin yükseltilmesi ve standardize edilmesi için çalışmalarını sürdürmektedir. Birliğin çalışmaları hakkında web sayfasından ayrıntılı bilgi edinilebilir: <http://www.uems.be/>

ATUB Psikiyatri Bölümü

ATUB Psikiyatri Bölümü 1962'de kurulmuş, ancak Avrupa uzmanlık derneklerinin Royal College of Psychiatrists'in çağrısıyla 1990'da İngiltere'de yapılan toplantısına dek etkinlik göstermemiştir. Bu toplantıyı izleyen ilk toplantıda Belçika'dan Dr. Paul Lievens başkanlığa seçilmiştir. İzleyen dönemde ATUB Psikiyatri Bölümü Avrupa ülkelerinde psikiyatrinin durumu hakkında önemli bilgi birikimine sahip olmuş ve üye ülkelerde psikiyatrinin kavramsallaştırılmasıyla ilgili konulara odaklanmıştır. Bölüm, temel işlevini kalite güvencesi sağlamak olarak tanımlamakta ve üye ülkelerde psikiyatrinin gelişimini sağlayan standartlar oluşturmaktadır. Üye

ülkelerde standartların yaşama geçirilmesi, üye ülke dernekleri ve devlet kuruluşlarının ortak çabasıyla olanaklı olacaktır.

Bölümde Avrupa Birliği üyesi ülke uzmanlık dernekleri asil üye olarak, Avrupa Birliği üyeliğine aday ülkelerin uzmanlık dernekleri de gözlemci üye olarak yer almaktadırlar. Yanısıra Avrupa Psikiyatristler Birliği (AEP), Avrupa Psikiyatri Uzmanlık Öğrencileri Federasyonu (EFPT), Kalıcı Çalışma Grubu (PWG), Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Ruh Sağlığı Bölge Ofisi ve Dünya Psikiyatri Birliği (WPA) Bölge Ofisleri de gözlemci statüsündedirler. Dönem başkanlığını Danimarka'dan Dr. Anne Lindhardt'ın yürütmekte olduğu bölüm, çalışmalarını ATUB Tüzüğü'nün önemli konularına ve psikiyatriyle ilişkili özgül konulara odaklanan çalışma grupları aracılığıyla yürütmektedir. Halen ATUB Psikiyatri Bölümü bünyesinde görev yapan beş çalışma grubu şunlardır: Psikiyatri uzmanının profili, ruh sağlığı hizmetleri profili, hekimlerin psikiyatriye yönlendirilmesi ve kalıcı olmalarının sağlanması, stigma ve serbest psikiyatri hekimliği. Çalışma grupları tarafından aşağıdaki konularda hazırlanan raporlara bölümün web sayfasından ulaşılabilir (<http://www.uemspychiatry.org/section/sectionReports.htm>):

- Biyolojik Psikiyatri
- Sürekli Tıp Eğitimi
- Yaşlılık Psikiyatrisi
- Avrupa'da Psikiyatriye İlişkin Yasalar 1998
- Avrupa'da Görev Yapan Psikiyatristler
- Psikoterapi
- Uzmanlaşmış Psikiyatrik Bakımın Kalite Güvence Standartları
- Kalite Güvencesi Konusunda Öneriler
- Sosyal Psikiyatri ve Toplum Psikiyatrisi Konusunda Öneriler

ATUB Psikiyatri Yeterlik Kurulu

1992 yılında ATUB Psikiyatri Bölümünün eğitimle ilgili çalışma birimi ATUB Psikiyatri Yeterlik Kurulu adıyla ayrı bir birim olarak örgütlenmiştir. Üyeleri ATUB Psikiyatri Bölümünün üyelerinden oluşmakla birlikte, farklı bir günde, farklı bir gündemle toplanmakta ve daha çok uzmanlık eğitimiyle ilgili konular üzerine yoğunlaşmaktadır. Yeterlik Kurulu, eğitimde ulaşılabilir ortak hedefler ortaya koymak için ülkeler arasındaki kültürel ve yapısal farklılıkların gözden uzak tutulmaması gerektiği bilinciyle hareket etmektedir. Dönem başkanlığını İspanya'dan Dr. Manuel Gomez-Beneyto'nun yürütmekte olduğu yeterlik kurulunun bünyesinde halen iki çalışma grubu görev yapmaktadır: Sürekli tıp eğitimi ve tıp eğitiminde psikiyatri. Yeterlik kurulunun bünyesindeki çalışma grupları aracılığıyla aşağıdaki konularda oluşturduğu raporlara yeterlik kurulunun web sayfasından ulaşılabilir

(<http://www.uemspychiatry.org/board/boardReports.htm>):

- Avrupa'da Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi Anketi
- Avrupa Eğitim Programlarının Akreditasyonu
- Avrupa Birliğinde Tıpta Uzmanlık Eğitimi Tüzüğü
- Avrupa Birliğinde Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Tıp
- Avrupa Birliğinde Kısmi Zamanlı Eğitim
- Avrupa Birliği Ülkelerinde Psikiyatri Eğitimi İçin Mezuniyet Sonrası Değişim
- Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Kalite Güvencesi
- Avrupa Birliği Ülkelerinde Psikiyatri Eğitiminde Rotasyon
- Psikiyatride Süpervizyon
- Psikiyatri Eğitiminin Bir Bölümü Olarak Psikoterapi Eğitimi
- Eğitim Programı Değerlendirme Formu

Toplantılar

ATUB Psikiyatri Bölümü ve Yeterlik Kurulu her yıl ilkbahar ve sonbahar aylarında farklı bir üye ülkede toplanmaktadır. 3 gün süren toplantının ilk gününde toplanılan kent çevresindeki ruh sağlığı hizmet birimleri gezilmekte ve yerel yetkililer tarafından tanıtılmaktadır. İkinci gün Bölüm, üçüncü gün ise Yeterlik Kurulu toplantıları yapılmaktadır. Toplantılar tüm üyelerin katıldığı ortak bir oturumla başlamaktadır. Üyeler daha sonra Çalışma Gruplarına ayrılarak çalışmakta ve tüm üyelerin katıldığı kapanış oturumunda çalışma gruplarının raporları sunulmakta ve tartışılmaktadır.

Türkiye'nin Katılımı

Türk Tabipler Birliğinin 1990'lı yıllarda ATUB'a gözlemci üye olarak katılmasından sonra uzmanlık derneklerinin ATUB'un ilgili bölümlerine üye olmasının önu açılmıştır. Türkiye Psikiyatri Derneği de 2002 yılından itibaren ATUB Psikiyatri Bölümü ve Yeterlik Kurulu toplantılarına gözlemci üye olarak katılmaktadır. 2002 yılında İspanya'da (Majorca) ve 2003 yılında Güney Kıbrıs'ta (Limasol) yapılan toplantılara Türkiye Psikiyatri Derneği adına Dünya Psikiyatri Birliği Güney Avrupa Bölge Sorumlusu Doç. Dr. Levent Küey katılmıştır. Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu (MYK) 2004 yılından itibaren toplantılara MYK üyesi Prof. Dr. Can Cimilli'nin katılmasını kararlaştırmıştır. Yanısıra Avrupa Psikiyatri Uzmanlık Öğrencileri Federasyonu (EFPT) dönem başkanlığına seçilen Dr. Defne Eraslan da bu görevi süresince toplantılara katılacaktır. 2004'ün ilkbahar toplantısı Nisan ayında İskoçya'nın Edinburgh kentinde yapılmıştır. Sonbahar dönemi toplantısı 6-8 Ekim 2004 tarihlerinde Hırvatistan'ın Zagreb kentinde yapılacaktır.

Prof. Dr. Can Cimilli

TPD ve Dünya Psikiyatri Birliği'nin Genç Psikiyatristler Topluluğu

DÜNYA PSİKİYATRİ BİRLİĞİ GENÇ PSİKİYATRİSTLER TOPLULUĞU KURULDU

Dünya Psikiyatri Birliği (DPB) Yönetim Kurulu tarafından Haziran 2003'te Viyana'da genç psikiyatristlerin profesyonel gelişimini destekleme programı çerçevesinde DPB- Genç Psikiyatristler Topluluğu (WPA- YPC: Young Psychiatrists Council) kuruldu.

Dünya Psikiyatri Birliği'nin temeli 123 meslek örgütünün üyeliğine dayanmaktadır. Genç Psikiyatristler Topluluğu (GPT) ise bu meslek örgütleri tarafından 3 yıllığına atanmış genç psikiyatristlerden oluşmaktadır. Kırk yaşın altında veya en fazla 5 senelik uzman olan psikiyatristler 'genç psikiyatrist' olarak tanımlanmıştır. Genç Psikiyatri Topluluğu'nda Türkiye'deki genç psikiyatristlerin temsilcisi olmak üzere Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından Hacettepe Üniversitesi Psikiyatri ABD'dan Dr. Aygün Ertuğrul, Türk Nöropsikiyatri Derneği tarafından ise Dr. Aslıhan Polat görevlendirilmiştir.

Dünya Psikiyatri Birliği Genç Psikiyatristler Topluluğu'nun amaçları şöyle sıralanmaktadır:

- Genç psikiyatristler açısından DPB üyesi meslek örgütleri ile DPB yönetimi arasındaki iletişimi artırmak.
- Genç psikiyatristlerin sorunlarını tanımlamak
- Genç psikiyatristlerin DPB'nin çeşitli faaliyetlerine (eğitim, toplantılar, yayınlar vb.) katılımını sağlamak.
- Üye meslek örgütlerinin genç psikiyatristlerin sorunlarını fark etmesini, gereksinimlerini

karşılmasını, bu gruba özgü faaliyetler düzenlemesini, örgütün yapısına dahil etmesini sağlamak.

- Genç psikiyatristlerin mesleki gelişimini destekleyecek girişimlerin planlanmasına katkıda bulunmak.

Dünya Psikiyatri Birliği-Genç Psikiyatristler Topluluğu'nun yönetiminde Amerika, Avrupa, Afrika ve Ortadoğu, Asya ve Avustralya olmak üzere her dört DPB bölgesinden seçilmiş birer temsilci bulunmaktadır.

Dünya Psikiyatri Birliği'nin her uluslararası ve dünya kongresinde GPT'nin de toplanması planlanmış, ilk toplantı 4 Mayıs 2004'de New York'da Amerikan Psikiyatri Birliği yıllık toplantısı sırasında gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda o tarihe kadar 71 üye meslek örgütünün temsilcilerini bildirdiği belirtilmiş, temsilcilerin yönetimin üst kademeleriyle ve birbirleriyle iletişimlerinin artırılmasına yönelik öneriler, topluluğun amaçları ve geleceğe yönelik planlar ele alınmıştır. Bu toplantıda genç psikiyatristlerin bilimsel danışmanlık alabilmelerinin sağlanması ve DPB kongrelerinde poster ve sözel sunumlarla katılımlarının kolaylaştırılmasına ilişkin istekler dile getirilmiş, genç psikiyatristlerin diğer sorun ve beklentilerinin tespiti için kapsamlı bir anket yapılması önerilmiştir.

Genç Psikiyatristler Birliği'nin bir sonraki toplantısı 10-13 Kasım 2004'de Floransa'da Uluslararası DPB Kongresi'nde yapılacaktır.

Uzm. Dr. Aygün Ertuğrul

TPD ve Uluslararası Etkinlikler

DÖRDÜNCÜ AVRUPA PSİKIYATRİ LİDERLERİ CENEVRE TOPLANTISI YAPILDI

Dördüncü Avrupa Psikiyatri Liderleri Toplantısı 14 Nisan 2004'te Cenevre'de yapılmıştır. Avrupa Psikiyatri Birliği (APB), Dünya Psikiyatri Birliği, Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Tıp Uzmanları Birliği tarafından ortaklaşa düzenlenen toplantıya APB üyesi birçok ülke temsilcisi ve toplantıyı düzenleyen kuruluşların temsilcileri katılmıştır. Toplantıda Türkiye Psikiyatri Derneği'ni **Prof. Dr. Köksal Alptekin** temsil etmiştir. 'Avrupalı psikiyatrist' kimliğini tartışmak ve günümüz koşullarında yeniden tanımlamanın gerekliliği bu toplantının ana teması olmuştur.

Toplantının ilk bölümünde Graham Thornicroft ve Wulf Rössler, toplum merkezli psikiyatri hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve psikiyatri eğitiminin toplum merkezli psikiyatri uygulamaları çerçevesinde yeniden düzenlenmesi gerektiğini vurgulayan konuşmalar yapmışlar ve psikiyatristin kimlik sorununu tartışmaya açmışlardır. Toplantının ikinci bölümünde ise farklı konularda çalışma grupları yapılmıştır.

Bu toplantı ve tartışmaların ışığında bir sonuç bildirgesi yayınlanmıştır. Toplumda psikiyatrinin hem kavramsal hem de pratikte bir değişim içinde olduğu ve bu doğrultuda psikiyatri hizmetinin hizmet verenlerin gereksinimleri ve koşulları çerçevesinde değil, hizmet alanların, hasta ve yakınlarının ihtiyaçları doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, daha esnek ve hareketli olabilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yatan hasta hizmetlerinin 'merkezi' değil, toplum hizmetine destek bir rolü olduğu vurgulanmıştır. Ruh sağlığı hizmetlerinin kendi alanında özelleşmiş, farklı beceri ve yeterliliğe sahip birçok disiplinin (psikiyatrist, psikolog, hemşire, sosyal hizmet uzmanı vb.) ortak çalışmasını

gerektirdiği belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre hastaların psikiyatristlerinden her zaman yeterince saygı göremeyebildikleri ve ruh sağlığı çalışanları tarafından da damgalanabildikleri bildirilmiş, bunun mesleki kimliğin geliştirilmesi ve klinik uygulamaların düzeltilmesi için ele alınması gerektiği vurgulanmıştır.

Modern psikiyatristin ruhsal hastalığın biyo-psiko-sosyal her üç yönü hakkında da eğitim alması gerektiği hatırlatılmış ve psikiyatristin yeterlik kazanması gereken alanlar belli başlıklar altında toplanmıştır. Bunlar tedavi, klinik ele alışı ve yönetim, eğitim ve öğretim, araştırma ve kanıt dayalı uygulamalar, ekip çalışması ve liderlik olarak sıralanmıştır.

Toplantının sonuç bildirgesinde bu gereksinimler doğrultusunda psikiyatristlerin eğitimi ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

-Psikiyatristler her ülkenin imkanları ölçüsünde, toplum içinde, birinci basamak sağlık hizmeti verilen merkezler gibi çeşitli toplum merkezlerinde eğitilmeli, böylece meslektaşlarla, hasta ve yakınlarıyla farklı ortamlarda çalışabilme esnekliğini kazanmaları sağlanmalıdır.

-Psikiyatristler farklı disiplinlerden kişilerin bir arada çalıştığı ortamlarda, takım çalışması konusunda becerilerini geliştirecek şekilde eğitilmelidir.

-Psikiyatristler hastaların belirtilerini, gereksinimlerini, yeti yitimlerini anlayabilecek ve bu doğrultuda hizmetleri düzenleyebilecek şekilde eğitilmeli, hasta yakınlarıyla iyi ilişki kurabilecek ve onların sorunlarını değerlendirebilecek yeterliliği kazanmalıdır.

- Psikiyatristler farklı kişiliklere, davranışlara ve olaylara kendi yaklaşımlarının farkında olarak ve bunları kontrol etmeyi öğrenerek, hasta ve ailesine yeterli saygı ve empati

duymayı sağlayacak temel psikoterapötik yeteneklere sahip olmalıdır.

- Psikiyatristler kendi davranışlarının ve konumlarının hasta ve aileleri tarafından nasıl algılandığı konusunda bilgi sahibi olmak için halk tarafından düzenlenen toplantı ve tartışmalara katılmalı, diğer disiplinlerden kişileri ve halkı eğitebilecek yetkinlikte olmalıdır.

- Psikiyatristler bir yandan küreselleşmeyle ilgili konuları bilmeli, öte yandan kendi toplumunun ruh sağlığı gereksinimlerini değerlendirebilmeli ve ruh sağlığı hizmet kaynaklarını iyi kullanabilmelidir.

- Psikiyatristler hasta ve yakınlarından gelen bilgiyi kanıtla bağlı tıp bilgileriyle birlikte değerlendirebilmeli, yaşam boyu öğrenmeye devam etmeli ve eğitimde sürekliliği sağlayacak planlar yapmalıdır.

Sonuç olarak bu toplantıda geçmişteki "Hastane odaklı psikiyatri hizmetleri" yaklaşımının yerini günümüzde "Toplum merkezli psikiyatri hizmetleri" anlayışına bırakmasının önemi ve bugünün ve geleceğin çağdaş psikiyatristlerinin yetiştirilmesi için psikiyatri eğitiminin "Toplum merkezli psikiyatri" ilkeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesinin gerekliliği belirtilmiştir.

Beşinci Avrupa Psikiyatri Liderleri toplantısının 10 Kasım 2004'de Floransa'da yapılması planlanmıştır. Bu toplantının konusu 'Ruh sağlığı hizmetlerinde yenilikler' olarak belirlenmiştir. Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü 12-15 Ocak 2005 tarihleri arasında Helsinki'de ruh sağlığı konusunun işleneceği 'Avrupa Ruh Sağlığı Bakanlar Konferansı' isimli bir toplantı düzenleyecektir. Bu toplantıya sağlık bakanlarının katılması planlanmakta ve hükümetlerin ve sağlık bakanlıklarının ruh sağlığı konularına bakışı ve politikalarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. ■

Dr. Aygün Ertuğrul

RUH SAĞLIĞI HİZMETLERİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ TOPLANTISI VE DEĞİŞİKLİKLERİ İZLEME KURULU

DOÇ. DR. MUSTAFA SERCAN

Dağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ'ın çağrısı üzerine, Prof. Dr. Rüstem Aşkın tarafından düzenlenen ve Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Bilimsel Danışma Kurulu, Ruh Sağlığı Alanındaki Meslek Dernekleri, üniversite temsilcileri ve ayrıca isteyen gönüllü meslektaşlarımızın çağrıldığı "Ruh Sağlığı Hizmetlerinin İyileştirilmesi" başlıklı toplantı 10-11 Haziran 2004'de Sağlık Bakanlığı'nda yapıldı.

Toplantıya Türkiye Psikiyatri Derneği'ni temsilen Genel Başkan Doç. Dr. Haluk Özbay, Genel Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Mustafa Sercan, Genel Sekreter Prof. Dr. Berna Uluğ katıldı. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği'ni Başkan Prof. Dr. Bahar Gökler ve Prof. Dr. Füsün Çuhadaroğlu, Türk Psikologlar Derneği'ni Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin'in temsil ettiği top-

lantıda Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Bilimsel Danışma Kurulu'ndan katılan meslektaşlarımız şunlardı: Prof. Dr. Rüstem Aşkın, Prof. Dr. Işık Sayıl, Prof. Dr. Zehra Arıkan, Prof. Dr. Selahattin Şenol, Prof. Dr. Bahar Gökler, Prof. Dr. Saynur Canat, Prof. Dr. Ferhunde Öktem, Prof. Dr. Musa Tosun, Prof. Dr. Şahnur Şener, Prof. Dr. Neşe Erol, Doç. Dr. Duran Çakmak, Doç. Dr. Nesrin Dilbaz, Doç. Dr. K.Oğuz Karamustafaloğlu, Doç. Dr. Hüsnü Erkmek, Doç. Dr. İlhan Yargıç, Doç. Dr. Hamdi Tutkun, Yrd. Doç. Dr. Ali Savaş Çilli, Uzm. Dr. Mustafa Namlı, Uzm. Dr. Rabia Ay.

10 Haziran 2004 Perşembe günü saat 14.00-18.00, 11 Haziran 2004 Cuma günü saat 09.00- 13.00 arasında yapılan toplantılarda ruh sağlığı hizmetlerinin iyileştirilmesi için acilen yapılması gerekenleri bil-

diren 28 maddelik bir öneriler listesi hazırlanarak Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ'a sunulmuştur.

Sağlık Bakanı öneriler listesini olumlu bulduğunu ve gerçekleştirilmesi için çalışmalarına hemen başlanacağını bildirmiş ve Bakanlığın çalışmalarını izlemek üzere meslek dernekleri temsilcileri ve toplantıdaki meslektaşlarımızın seçeceği iki kişiden oluşacak beş kişilik bir "Ruh Sağlığı Hizmetlerinin İyileştirilmesini İzleme Kurulu" oluşturulmasını önermiştir. Bu öneri benimsenerek Doç. Dr. Nesrin Dilbaz ve Doç. Dr. Oğuz Karamustafaloğlu kurulda göreve aday gösterilerek seçilmiş, Türkiye Psikiyatri Derneği'ni temsilen Doç. Dr. Mustafa Sercan, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği'ni temsilen Prof. Dr. Füsün Çuhadaroğlu, Türk Psikologlar Derneği'ni temsilen Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin derneklerince kurul üyeliğine seçilmişlerdir. ■

TOPLANTIDA SAĞLIK BAKANI'NA SUNULAN ÖNERİLER LİSTESİ

A. YATAK SAYISININ ARTIRILMASI

- Her il devlet hastanesinde ve büyük ilçe hastanelerinde nüfusa orantılı sayıda yatağı haiz psikiyatri servisi açılması ve yeterli psikiyatri uzmanı ve sağlık personeli atanması.
- Mevcut ve açılacak psikiyatri servislerinin akut psikiyatrik bakım için uygunlaştırılması.
- Büyük illerde ruh sağlığı hastanelerine, küçük il ve büyük ilçelerde devlet hastanesi psikiyatri kliniğine bağlı ayaktan ruh sağlığı merkezlerinin açılması
- Resmi ve özel hastanelerde ayaktan ve yatarak psikiyatrik tedavi hizmeti verecek kurumların açılmasının kolaylaştırılması, bu konu ile ilgili mevzuatın acilen güncellenmesi
- Mahkeme kararıyla muhafaza ve tedavi gerektiren adli psikiyatri hastalarının tutulacağı servislerin sayısının artırılması
- Ruh sağlığı hizmeti verecek hastane ve diğer birimlerin tanımlanması ve sınıflanması
- Başlangıçta bölge esasına, gelecekte il temeline göre Çocuk ve Ergen psikiyatrisi kliniklerinin açılması

B. RUH SAĞLIĞI ÇALIŞANLARININ SAYISININ ARTIRILMASI

- Erişkin, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi uzman sayısının artırılması
- Yetişkin, çocuk ve ergen psikiyatrisi uzmanlık eğitimi için (klinik başına 8 olan asistan sayısının 12'ye yükseltilmesi ve üniversite asistan kadrolarının artırılması yoluyla) kadrolarının artırılması

- Eğitim hastanelerinde Çocuk ve Ergen psikiyatrisi uzmanlık eğitiminin verilmesi, şeflik kadrolarının açılması
- Eğitim hastanelerinde eğitim verilmeye başlanana kadar Çocuk ve ergen psikiyatrisi uzmanlık eğitimi için üniversitelerde Sağlık Bakanlığı kadrolarının ivedilikle açılması
- Eğitim hastanelerindeki kaldırılması düşünülen uzman kadrolarının hastane ihtiyaçlarına göre 3 yıllık bir geçiş dönemi için korunması
- Psikiyatri alanında yetişmiş yardımcı sağlık personeli ve hizmetlilerin aynı alanda çalışma sürekliliğinin sağlanması (sertifikasyon yoluyla)
- Psikologların hastanelerdeki görev tanımlarının yeniden yapılması
- Psikolog, sosyal hizmet uzmanı, psikiyatri hemşiresi gibi yardımcı ruh sağlığı personelinin yeterli sayıya yükseltilmesi ve meslek içi eğitimlerinin standardizasyonu

C. MEVZUAT

- Psikiyatrik Hasta Haklarını Koruma Yasasının farklı özelliği nedeniyle genel sağlık yasasından ayrı olarak ele alınması
- Hasta bakımının niteliğini artırmak amacıyla Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Birliği normlarının göz önünde tutularak günlük hasta bakım süre ve sayısının belirlenmesi
- Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Dairesi bünyesinde Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi şubesinin oluşturulması
- ULUSAL RUH SAĞLIĞI ENSTİTÜSÜ'NÜN kurulması

- Acil müdahale ve psikiyatrik yoğun bakım hizmetinin özel olarak ücretlendirilmesi ve bu birimde çalışanların döner sermaye katkı paylarının artırılması
- Akılci ilaç yazım kurallarının geliştirilmesi
- Kronik Ruh hastalarının yeşil kart çıkarılmasında kolaylık sağlanması ve vizelerinin süresiz olması
- 2005 yılı Dünya Sağlık Örgütü Ulusal Odak Noktaları toplantısının Türkiye'de yapılması (Nisan 2005)
- Kongre ve eğitim toplantılarına katılımın teşvik edilmesi ve görevlendirme ile katılımın sağlanması
- Herhangi bir sağlık kurulunda psikiyatri uzmanı yerine hekim olmayanların görevlendirilmemesi

D. HİZMET

- Ruh Sağlığı hastanesi veya kliniklere bağlı rehabilitasyon merkezlerinin kurulması
- Ruhsal rahatsızlığı olanların nakliyle ilgili düzenlemeleri çağdaş hukuka göre düzenlenmesi
- Ruh sağlığı şube müdürlüklerin işlevsel hale getirilmesi ve kronik hastaların takibi (RS formları)
- Korunmaya muhtaç psikiyatri hastaları için bakım evlerinin açılması
- Psikiyatri servislerinde ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında DSÖ tarafından tanımlanan temel ilaçların bulundurulması ve ihtiyacı olanlara ücretsiz sağlanması

E. KORUYUCU RUH SAĞLIĞI

Madde bağımlılığı, çocuk ihmal ve istismarı, şiddet, intihar, afet gibi toplum ruh sağlığı için risk oluşturan konularda çalışma grupları oluşturulması.

“PSİKİYATRİ’DE GÜNDEM” ve YÖNTEM SORUNU

YRD. DOÇ. DR. BURHANETTİN KAYA

İnönü Ü. Tıp fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Modern psikiyatrinin 200 yıllık tarihine göz attığımızda belki de bir yandan ulaştığımız bilgi ve beceri düzeyi karşısında şaşkınlık yaşıyıp, ne denli büyük bir gelişme gösterdiğimizi saptayacağız, diğer yandan halen iki yüz yıl önceki çaresizliğin kıyısında durduğumuzu düşüneneceğiz. Bir çok kuramsal ve uygulamaya ilişkin değişiklikler ve gelişmeler olsa da; kavramlar, tanımlar, amaçlar ve sınırlar değişse de değişmeyen en temel sorular psikiyatrinin bireyin ve toplumun evriminde yüklendiği işlevin ne olduğu, ne işe yaradığı, neyi amaçladığı, nelerle sonuçlandığı ile ilgili sorular. Bilgi geliştikçe ve karmaşılaştıkça, kavramların kararlılığı daha da bozuluyor. Sınırları yeniden gözden geçirmemizi gerektiren içerik genişliyor ve yoğunlaşıyor. Özetle, bilgimiz biriktikçe işimiz daha da zorlaşıyor.

Sosyal psikiyatri araştırma ve uygulamalarında yaşanan en temel sorunlardan biri, ruhsal bozuklukların oluşumunda etiyolojik bir etken olan, başlatıcı ve sürdürücü nitelik kazanan, klinik gidişi ve sonlanmayı etkileyen süreçleri “psikososyal etkenler” biçiminde sınırları ve kapsamı belirsiz bir kavramla sınırlandırmak, üretim ilişkilerinin düzeyi ve bireyin bu üretim ilişkileri sürecindeki konumlanışını temel alan yaklaşımlardan uzak durmak olduğu dikkat çekiyor. Gözlenen bu eğilim ruhsal sorunlara yaklaşımda, tanımlamada, sınıflamada ve tedavi yaklaşımı geliştirmede karışıklık ve güçlük yaratıyor. Oysa günümüzde sosyoekonomik değişkenlerin sağlık düzeyini belirleyen en önemli etkenler olduğu biliniyor. Özellikle bireyin ait olduğu sosyal sınıf, eğitim ve gelir düzeyinin sağlığını bireysel

düzeydeki en önemli belirleyicileri olduğu biliniyor.

Özellikle son yıllarda ilaç endüstrisinde yaşanan gelişmelerle de bağlantılı olarak biyolojik psikiyatrinin kazandığı egemenlik ve dayattığı biyolojik indirgemecilik eğilimi, diğer yandan toplumsal ve siyasal olguların psikolojize edilerek psikiyatrinin-özelde psikanalitik kuramın- bireyi değil toplumların dinamiğini anlamak amacıyla kullanılan bir yöntemle dönüştürülmesi, psikiyatrinin işlevinin yeniden gözden geçirilmesini, yöntem sorununun yeniden tartışma düzlemine taşınmasını, geleneksel bilimsel araştırma yöntemlerinin yeniden inceleme konusu yapılması gerekliliğini doğurmuştur. Bütüncül yaklaşımın yaşanan sorunların çözümüne tam olarak yanıt vermediğini burada vurgulamamız gerekiyor. Aslında biyopsikososyal yaklaşımın biyolojik olan parçası aşırı düzeyde büyüyüp bilimin tümüne egemen olacak bir güce ulaşırken, ruhsal olan parçası deforme edilmekte ve kötüye kullanılmakta, sosyal olan parçası ise giderek kısırlaştırılmakta, güdüleştirilmekte ve ihmal edilmektedir. Bu eğilim gündem ve yöntem sorununun can alıcılığının en acımasız göstergeleri gibi görünüyor. Psikiyatrinin işlevinin ne olduğu ve ne olacağı sorusunun geniş ölçekli bir tartışma ortamına taşınması, ruhsal sağlığın ve hastalıkların ihmal edilen toplumsal-kültürel arka planı, psikiyatri teori ve pratiğine eleştirel bir yaklaşım geliştirilmesi, kullanılmakta olan geleneksel bilimsel araştırma yöntemleri dışındaki sosyal antropolojik ve sosyolojik araştırma yöntemlerinin psikiyatriye kazandırılması gerekliliğini yeni ve öncelikli bir çalışma alanı olarak dayatıyor.

Psikiyatri dünyasının ülke ve dünya ölçeğinde içinde yaşadığı gerçekliğe karşı yeterince duyarlı olmadığını ve

kayıtsız kaldığını düşünüyorum. Genel olarak psikiyatri dünyasında psikiyatri bilgisine yalnızca sterilize edilmiş teknik bir bilgi kümesi ya da yaşam standardını sürdürebilmek için yüklenen bir mesleki işlev olarak bakma eğilimi en can alıcı sorun olarak görünüyor.

Küllerin altındaki kor...

Kapalı kapılar ardından gerçekleştirilen, hemen her zaman törpülenerek ve biraz da kurgulanarak kapının dışına çıkan bir etkinliğin sorgulanması gerekliliği sıklıkla vurgulanmıştır. Bu gereksinim dillendirilse de sıklıkla yaşama geçme şansı bulamadı. Tanımlanan bu gizlenmiş etkinliğin giderek ticari bir nitelik kazanması, ruhsal tedavinin ederi yüksek bir metaya ve pahalı bir etkinliğe dönüşmesi, kapalılığı daha da pekiştiren bir niteliğe sahip. Bu durum kaliteli bir sağaltıcı işlevin geliştirilmesinin gündemin tek ve en önemli sorunu olduğu biçiminde bir izlenim yaratıyor. Sonuç olarak, sıradanlığı kimi zaman “ünvanlarla” gizlenmiş pahalı bir hizmet yarışı hastalık arzı ve terapi talebinin dinamosu haline geliyor.

Peki bu doğru mu? Temel sorun bu mu, bunlar mı? Bu yanılsamalar ve yarattığı yanılgılar gerçekliğin yerine ikame edilmeli mi? Dönüp de çevremize baktığımızda psikiyatriyi çevreleyen gerçekliğin temsilinin yalnızca az önce sözünü ettiğimiz süreçler olmadığı kolaylıkla görülebilir.

Akıl ve ruh hastalıklarının en düşük gelirli sınıflarda yüksek gelirli sınıflara oranla daha çok görüldüğü klasik sosyoloji kitaplarında sık vurgulanan bir bulgu...Örneğin New Haven’de yapılmış en eski alan araştırmalarından birinde toplam ruh sağlığı bozukluklarının düşük eğitimli, teneke mahallelerde yaşayan, kentin geri kalmış bölgelerinde yaşayan bireylerde daha yüksek oranda görüldüğü gösterilmiştir.

Sağlık sorunları yoksul bölgelerde giderek artıyor. Sağlık sorunlarının bu sosyoekonomik düzey farklılıklarından mı, yoksa sosyokültürel farklılıktan mı

NASIL BİR PSİKIYATRİ ARAŞTIRMASI?

DOÇ. DR. KEMAL SAYAR

Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Türkiye’de psikiyatri araştırmalarının genel anlamda bir kafa karışıklığından muzdarip olduğunu söylemek gerekir. Psikiyatri alanında yürütülen çalışmalar, sıklıkla yabancı çalışmaların yeniden üretimi olup Türkiye toplumuna bilgi olarak pek az dönmektedir. Ruhsal rahatsızlıkların elle tutulur bir epidemiyolojik bilgisine içinde yaşadığımız toplumda hâlâ sahip değiliz. Dünya ölçeğinde görülen yaygın bazı psikiyatrik bozuklukların, kendi toplumumuzda görünme biçimlerine dair bilgimiz, yok denecek kadar az. Psikiyatrik bilgi her şeyi standardize eden ölçekler yardımıyla oluşturulmaya çalışılıyor ve bu da, kimi farkların gözden kaçırılmasına hizmet ediyor. Kendi toplumumuza özgü ölçme araçlarını geliştirme konusunda dikkate değer bir çaba göstermiyoruz. Denebilir ki Türkiye’de yapılan psikiyatri araştırmalarından süzdüğümüz bilgi hastalarımıza sunduğumuz hizmete eklenmiyor, orada dolaşıma girmiyor, biz kendi pratiğimizi kurarken ülkemizde yapılmış çalışmalardan hareket etmiyoruz. Bu durumda psikiyatri araştırmaları, klinik uygulamalardan kopuk, içinden çıktığı topluma yeni bir şey söylemeyen, onun ihtiyaçlarını karşılamayan, faydasız bir uğraşıya dönüşüyor. Böyle mi olmalı?

Biyolojik çalışmalar insan bedeninin toplumdaki konumunu, kültürden kültüre değişmeyeceğini varsayıyor. Bu varsayıma göre biyoloji insandan insana değişmeyen özü oluştururken, kültür ve toplum epifenomenaldir. Oysa etnisite ve psikofarmakoloji alanında yürütülen çalışmalar beden sabit ve değişmez kabul edilen kimi göstergelerinin de toplumlar arasında önemli farklar gösterebildiğini ortaya koyuyor. Bu anlamda farklılıkları bulmayı hedef edinen biyolojik çalışmaların klinik bilgiyi daha fazla

zenginleştireceğini tahmin ediyorum. Kurduğumuz varsayımlar önünde sonunda toplumumuza bir hizmet ve bilgi artışı olarak dönecek bilimsel araştırmalara önyak olmalıdır. Fenomenolojik, kültürel, epidemiyolojik ve sosyal psikiyatri araştırmalarına fazlasıyla ihtiyacımız var. Hiçbir Batı toplumunda görülmeyen bir sosyal hareketliliğin yaşandığı, demografik gelgitlerin şehirlerin nüfus dokusunu değiştirdiği, toplumsal travmaların eksik olmadığı bir ülkede, psikiyatri bilimi, bir avuç molekülü şu veya bu durumda çalışmakla gelişmez. Psikiyatri bilimi, insana dair söz söyleyebiliyorsa bir değer ifade eder. Biyolojik çalışma deseni kurmak elbette sosyal ve klinik çalışma desenlerini oluşturmaktan daha kolaydır, bu çalışmaları yayımlamak da öyle. Ama buradan elde edilecek bilgi insana dair anlayışımızı ne ölçüde zenginleştirmektedir? Mevlâna’nın ünlü meselinde olduğu gibi filin dokundukları yerine göre bir fil tarif eden âmâlar mı olduk yoksa?

Türkiye’de genel anlamda doğa bilimleriyle uğraşan uzmanlar, epistemolojiye ilişkin pek az fikir yürütüyorlar. Bilginin ne olduğu, nasıl olduğu, bilimin hangi ön kabullerle hareket ettiği ve kendisini nasıl disipline ettiği gibi sorular zihinlerde yeterince yankı bulmuyor. Bu durum psikiyatride de ‘serseri varsayımlar’la kendisini gösteriyor. Sadece yayın olsun diye ortaya atılmış, hangi amaca hizmet edeceği belirsiz, baştan neyi savladığı dahi anlaşılmayan bir varsayım kapısından girince, ortaya çıkan sonuçlar da iç açıcı olmuyor elbette. Bilimsel ahlâksızlığı bir kenara bırakıyorum, bir yayını yabancı bir dergiye kabul ettirmek onun ardında var olabilecek bir ahlâksızlığı temize çıkarmaz. Tıpkı basım metodolojiler, sonuçlarla oynamalar, denek sayılarını

şişirmeler bir iş ve meslek ahlâkının oturmadığı toplumlarda sıradan olaylar olarak algılanabilir. Ama bilim onunla uğraşan insanların namusu ile kâimdir. Şaşırtıcı sayılarda hasta toplayan bazı küçük merkezlerin sırrı, belki de kendileri dışında hiç kimseye hesap vermiyor oluşlarındadır. Meslek erbâbı olarak şapkamızı önümüze koyup sormamız gereken suâl şu olmalıdır : Sahip olduğum meslekî unvanları hak edecek bir bilimsel bilgi ürettim mi? Bilimle gerçekten hasbî bir biçimde, yaptığım çalışmanın insana dair, insanın iç dünyasına dair yeni bir söz söyleyeceğini ümit ederek ilgilendim mi? İçinde bulunduğum kürsü veya klinikte bulunduğum yeri, işgal ettiğim makamı haklı çıkaracak bir bilim adamı kimliğim var mı? Bulduğum meslekte kendi toplumuma neler söyledim? Yazıp çizdiklerim kendi toplumumun önünü açtı mı? Dünya toplumlarının da yararlanabileceği bir bilgi sunabildim mi? Sorular uzatılabilir. Temel sorun bilimsel araştırmaları denetleyen etik kurulların cıvıllığı ve bilimsel araştırmanın günümüz Türkiye’inde para etmemesidir. Marifet iltifata tabidir. Bilim sadece bir grup heveskâra bırakılmaması gereken bir iştir. Merkezi bir otorite (bu pekâlâ psikiyatri alanında TPD olabilir) ülkemizde yürütülen psikiyatri araştırmalarıyla ilgili bazı yönlendirme ve desteklerde bulunabilir. Ülkemiz toplumuna geri dönüşü daha fazla olabilecek araştırmalar parasal ve yöntembilimsel açıdan desteklenebilir. Bir ‘sosyal sorumluluk’ anlayışının tüm psikiyatri araştırmalarına rengini vermesi beklenebilir. Bunun için bu başıbozukluğun, ‘yayın olsun da çamurdan olsun’ zihniyetinin değişmesi gerekir. Elbette merkezi kontrol, insanların sorumluluklarına sahip çıkmadıkları bir yerde işe yaramaz. Öncelikli sorun, bir bilim ahlâkını önce kendi içimizde yerleştirmemizdir.

Şair T.S. Eliot, bir yüzyıl önce şöyle sormuştu : ‘Enformasyonun içinde kaybolan bilgi nerede? Nerede bilginin

BİR KONU İKİ GÖRÜŞ

Baş tarafı 10. sayfada

“PSİKIYATRI’DE GÜNDEM” ve YÖNTEM SORUNU

kaynaklandığı sorusu halen tam olarak cevaplanmış değil. Eşitsizlik sorunu giderek derinleşiyor. Sağlıkta eşitsizlikler, köken aldığı toplumsal eşitsizlikler konusu bir çok ülkede bilimsel araştırmaların konusu olabilmekle birlikte, ülkemizdeki araştırmalar için-buna ruh sağlığı alanı dahil-aynı şeyi söylemek pek olanaklı değil.

Bilimsel ve teknolojik gelişmenin tüm insanların yaşamına doğrudan pozitif bir biçimde yansıtacağı varsayımı da pek doğrulanmış görünmüyor. En azından toplumun çoğu kesimleri için bu geçerli. Aksine toplumsal farklılaşma, gelir dağılımında dengesizlik, toplum primadinin en alt ve en üst dilimleri arasındaki açıklığın daha da büyümesi, giderek büyüyen yoksulluk, artan işsizlik, temel sağlık gereksinimlerini yeterince karşılayamama, sosyal güvencenin ve sosyal destek sistemlerinin kaybı, kamusal sağlık sisteminin çöküşüyle sağlığın bir insan hakkı olmaktan çıkışı, sağlığın ve hastalığın ticari bir metaya dönüşmesi, sağlık çalışanlarının özlük haklarında yaşanan ciddi tahribatlar, koruyucu tıp kavramının giderek zayıflaması ve yalnızca bireye dönük bir etkinliğe dönüşmesi...Giderek güdükleşen koruyucu ruh sağlığı kavramı...

Savaşlar, yarattığı tahribat, travmaları, kayıpları ile giderek büyüyen ve çoğalan savaşlar. Kuzey Osetya’da yaşanan son rehine operasyonundan da anlaşılacağı gibi, başta çocuklar olmak üzere her yaşta insan yaşamının ülkelerin politik

kararlılıklarının nesnesine dönüştürülerek tüketilmesi. İnsana ait her değer yozlaştığı, insanın insana yabancılaştığı, yaşamın ve ölümün sıradanlaştığı, sıradanlaştıkça anlamsızlaştığı savaşlar...

Felaketler... Doğal bir afet olarak başlayıp toplumsal ve siyasal bir felakete dönüşen yaşam deneyimleri. Terör, işkence... Çevremizi sarpa saran bu...

Dünya bankası kaynaklı projeler depresyonun yaygınlığının önümüzdeki 20 yılda daha da artacağını, buna bağlı olarak intiharın daha yaşamsal bir soruna dönüşeceğini öngörüyorlar. Bu sonucu engellemenin yolu olarak ilaç endüstrisinin biçimlediği bir bilimsel ortamda koruyucu yaklaşım olarak bireye yönelik profilaktik ilaç tedavilerinin uygulanması gerekliliğini öne sürüyorlar. Depresyon olmasa da girme riski olan her bireyi işaret ederek..

Bu noktada günümüzde hüküm sürmekte olan siyasal sistemlerin gelecekte kimseye mutluluk vaat edemedikleri, söylemleriyle bilimsel projeksiyonların arasındaki çelişkinin ana gerçeği görmek açısından daha değerli bir veri kaynağı olduğu fark edilmiyor. Oysa bu verilerden anlaşılması gereken, insanların gelecekte ruhsal bozuklukların mağduru olmadan yaşamalarını sağlamanın ya da ruhsal hastalığın doğal prevalansına, doğal seyrine kavuşmasını sağlamanın ancak hastalık üreten yapıların olumsuz niteliğinin ortadan kaldırılması ve dönüştürülmesi ile olanaklı olacaktır.

Bu temelde psikiyatrinin gündemini,

öncelikli gündem maddelerini belirleme zorunluluğu kendini gösteriyor. Psikiyatri alanında çalışanlar, ister bireysel, ister kurumsal, ister meslek örgütü perspektifinde olsun onları çevreleyen bu gerçekliği çözümlenerek gündemi gözden geçirmek, belirlemek ve işlemek zorundadırlar. Aksi takdirde psikiyatri, yaşamı daha iyiye ve ileriye götürmek, bireyleri ve toplumları özgür, üretken, huzurlu ve barışık olduğu bir dünyaya ulaştırmak yönündeki gücü ve işlevini yitirecektir.

Son söz yerine...

“Ruh sağlığı toplumun sosyokültürel, ekonomik ve siyasal yönleriyle kesinlikle bağlantılıdır. Genel olarak ruh sağlığı diğer sağlık sorunları gibi ülkenin toplumsal ekonomik sorunlarından eğitim ve öğretim düzeyinden, toplumsal güvence koşullarından ve siyasal yapısından soyutlanamaz. Bu nedenle konuya dar bir görüşle, yalnızca ruh hastalıkları ve ruh hekimliği açısından bakamayız. Geniş anlamda ruh sağlığı sorunu ruh hekimlerin ve ruhbilimcilerin, hekimlerin tekelinde olamaz” (Orhan Öztürk, 1987).

“Bir dizi çözümü güç sorun, ruh sağlığı ile uğraşanların olduğu kadar geniş toplu kesimlerinin de ilgi odağındadır. Yalnızca psikiyatri disiplininin sınırlarına hapsedilmeyecek niteliktedir. Bu sorunlara doğru yaklaşım insanı çevresiyle bir bütün olarak değerlendirmek ve ruhsal bozuklukların toplumsal yanını bilmekle yapılabilir” (Levent Küey ve ark. 1987). ■

NASIL BİR PSİKIYATRI ARAŞTIRMASI?

‘içinde kaybolan hikmet?’ Bir yönü olmayan bilim, belirli ahlâki ve toplumsal kıstasları olmayan bir bilim; insanlığa enformasyon çöplüğü sunar, onun içine gizlenmiş bilgiyi

samanlıkta bir iğne arar gibi arar, fakat bulamazsınız. Ülkemizin zaten kıt olan kaynaklarını, lüzumsuz ve topluma geri dönmeyen bir enformasyon çöplüğü için harcamak yerine, içinde

bilgiği de saklayan bir bilgiye dönüştürmek daha makul olmaz mı? ■

PSİKIYATRİ NOTLARI

DOÇ. DR. ALİ SAFFET GÖNÜL

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD Affektif Hastalıklar Birimi ve Beyin Araştırmaları ve Uygulama Merkezi ve Nöroradyoloji Bilim Dalı

Anneler ve çocukları

Psikiyatride en çok üzerinde durulan konulardan bir tanesi insanlar arası ilişkidir. Anne-çocuk ilişkisi en çok ilgi çeken, psikanalitik ve psikososyal açıdan en çok araştırılan ilişki olmuştur. İşlevsel Magnetik Rezonans Görüntüleme (fMRI) teknolojisindeki ilerlemeler anne ve çocuk arasındaki ilişkinin beyin izdüşümünü inceleme konusunda önemli şanslar tanımaktadır. fMRI, verilen uyanların yol açtığı hemoglobindeoksihemoglobin oranlarındaki değişimleri kullanarak aktive veya deaktive olan beyin bölgelerini saptamamızda bize yardımcı olmaktadır.

Amerika Birleşik Devletlerindeki Ulusal Akıl Sağlığı Enstitüsünden Dr. Ellen Leibenluft ve ekibi 10 sağlıklı kadın denekte fMRI kullanarak anne-çocuk ilişkisini araştırmışlardır (1). Bu çalışmada deneklere kendi çocuklarının, tanıdıkları ve tanımadıkları çocukların ve tanımadıkları yetişkinlerin resimleri gösterilmiştir. Kendi çocuklarının resimlerini gören annelerin beyinlerinde diğer sosyal ilişkilere yol açan uyanların (tanıdıkları ve tanımadıkları çocukların ve tanımadıkları yetişkinlerin resimleri) neden olduğundan çok daha farklı bir uyanılma modeli gelişmiştir. Duygusal tepkiler ile yakın ilişki içinde olan amigdala ve insulada güçlü bir şekilde aktivasyon izlenirken, ön parasingulat korteks, arka singulat ve üst temporal kortekslerde oksijen tüketiminde belirgin artış gözlenmiştir. Episodik bellek ile ilişkili frontal korteks

aktivasyon gösteren diğer bir beyin bölgesidir.

Bir işde büyüklüğünde olan amigdalanın genellikle tehdit yaratan durumlarda aktive olduğu bilinmektedir. Ancak, amigdala aynı zamanda güçlü duygusal tepkilere yol açan ve beraberinde uyanıklık yaratan gülen bir yüz, bir oyunun kazanılma anı veya olumlu sözler duyma gibi pozitif durumlarda da uyanılmaktadır. İnsula ise genellikle öfke ve tikslenme hissi ile beraber anılan bir bölgedir. Aynı bölge tehdit durumunda amigdala ile beraber uyanılmışlık halini kontrol etmektedir. Duyguların çok yoğun olarak yaşandığı bir durum olan aşık olma halinde ise (normal arkadaşlık ile karşılaştırıldığında) amigdala aktivasyonundan çok insulada belirgin işlev artışı izlenmektedir (2). Dr. Leibenluft yukarıdaki bilgiler ışığında çocuklarının resimleri ile karşılaşan annelerde izlenen amigdala ve insuladaki işlev artışının yoğun bağlanma ve korumaya yönelik uyanıklık ile ilişkili olduğunu ileri sürmektedir.

Dr. Leibenluft'un dikkat çektiği diğer bir nokta ise "zihin teorisi" sırasında aktive olan alanların, çocuklarının resimlerini gören annelerde işlevselliklerini arttırıyor olmalarıdır. "Zihin teorisi", kişinin karşısındaki insanın duygu ve düşüncelerini anlama, yapacağı davranışları tahmin edebilme becerisi olarak tanımlanabilir (3). Bu konu üzerinde yapılan araştırmalar ön parasingulat ve üst temporal kortekslerin

bu beceriden sorumlu olduğunu göstermektedir. Empati süreci içinde insula da bu alanlara eklenmektedir. Sonuç olarak anne-çocuk ilişkisinde annelerin çocuklarını anlaması için gerekli olan beyin bölgelerinin belirgin düzeyde aktive olduğunu görmekteyiz. Karşımıza çıkan bu durumun güçlü anne-çocuk bağının bir nedeni mi yoksa bir sonucu mu olduğu ise bilinmemektedir.

İşlevselliğinde artış bulunan alanlarda, tanınan ve tanınmayan çocukların resimleri ile karşılaşılması durumunda aktivasyon daha düşük olarak da olsa tespit edilmektedir; tanınmayan yetişkinlerde ise bu alanların işlevsellikleri izlenmemektedir. Bu son bulgu da dikkate alındığında çocuk ve bebek yüzleri annelerde empati becerisinde, bağlanma ve korumaya yönelik uyanıklıkta artışa yol açmaktadır ki bu durumda bebek-çocuk yüzlerinin ontogenetik olarak annelik dürtülerini arttırdığını ileri sürmek yanlış olmayacaktır. En belirgin artış ise kişilerin kendi çocuklarının resimlerine baktıklarında görülmektedir.

Babalann çocukları ile ilişkisinde durum ise... Şimdilik o konuyu araştıran pek kimse yok!

Kaynaklar

1. Leibenluft E, Gobbi MI, Harrison T, Haxby JV. Mothers' neural activation in response to pictures of their children and other children. *Biol Psychiatry*. 2004; 15;56(4):225-32.
2. Bartels A, Zeki S. The neural correlates of maternal and romantic love. *Neuroimage*. 2004;21(3):1155-66.
3. Gallagher HL, Frith CD. Functional imaging of 'theory of mind' *Trends Cogn Sci*. 2003;7(2):77-83.

Türkiye Psikiyatri Derneği İzmir Şubesi Asistan Komisyonu Çalışma Raporu

Türkiye Psikiyatri Derneği Asistan Çalışma Birimi toplantılarında; Asistan Çalışma Biriminin daha etkin çalışabilmesi amacıyla TPD Şubelerinde asistan komisyonlarının oluşturulması planlanmıştır. Bu amaçla Türkiye Psikiyatri Derneği İzmir Şubesinin 18.2.2004 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında İzmir Şubesine bağlı olarak çalışacak Asistan Komisyonu kurulmasına karar verilmiştir. Asistan Komisyonu; TPD İzmir Şubesine bağlı olan İzmir, Denizli, Aydın illerindeki eğitim hastanelerinde psikiyatri asistanlarının örgütlenmesini, iletişiminin artırılmasını, eğitim ve özlük hakları konularında birlikte çalışabilmesini amaçlamaktadır.

TPD İzmir Şubesi asistan komisyonu ilk toplantısını 3.4.2004 tarihinde Aydın, Manisa ve İzmir'deki eğitim hastanelerinde çalışan 8 psikiyatri asistanının katılımı ile gerçekleştirmiştir. Bu toplantıda TPD Manisa Şubesine üye olan psikiyatri asistanlarının da İzmir Şube'ye bağlı asistan komisyonu ile birlikte çalışması kararlaştırıldı. Psikiyatri asistanları arasında iletişim artırılması ve örgütlenmenin genişletilmesinin gerekliliği kararına varıldı. Özellikle Ege Bölgesindeki psikiyatri asistanlarının ihtiyaç duydukları alanda eğitim çalışmalarını planlaması kararlaştırıldı.

TPD İzmir Şubesi Asistan Komisyonu ikinci toplantısı 8.6.2004 tarihinde İzmir'deki eğitim hastanelerinde çalışan 10 psikiyatri asistanının katılımı ile gerçekleştirildi. Asistan Komisyonumuza yeni katılan psikiyatri asistanlarına süreçle ilgili bilgi paylaşımı yapıldı ve her yıl uzmanlık eğitimine yeni başlayan psikiyatri asistanları ile tanışma amacıyla toplantı düzenlenmesi kararlaştırıldı. Daha sonra 40. Ulusal Psikiyatri Kongresinde sunulmak üzere planlanan; Türkiye'de psikiyatri eğitimi veren kurumların alt yapısının belirlenmesini ve psikiyatri asistanlarının eğitimlerinden memnuniyetlerini değerlendirmeyi amaçlayan anket çalışmasına yönelik görev paylaşımı yapıldı. Özellikle psikiyatri asistanları olarak ihtiyaç duyduğumuz konularda bir araya gelerek serbest tartışma ortamları yaratılması kararlaştırıldı.

Ayrıca 40. Ulusal Psikiyatri Kongresi öncesinde Ege Bölgesi anket sonuçlarının değerlendirilmesi, eğitim çalışmalarını ve etkinliklerin planlanması amacıyla üçüncü kez toplanmasına karar verilmiştir.

Asistan Dr. Halis Ulaş
DEÜTF Psikiyatri AD

TPD Ankara Şubesi Asistan Komisyonu Faaliyet Raporu

Ankara Psikiyatri asistanları TPD Asistan Çalışma Biriminin (AÇB) 8. Bahar Sempozyumu'nda yaptığı toplantıdan çıkan kararlar ve anket çalışmasının gerçekleştirilmesi için Ankara'da bir dizi toplantı gerçekleştirdiler. TPD başkanı Dr. Haluk Özbay, Dr. Ceren Göker ve Dr. Hamid Boztaş'ın Ankara'da eğitim almakta olan 20 ye yakın psikiyatri asistanıyla birlikte asistan çalışma biriminin önümüzdeki dönem çalışma biçimi ve ilkelerini değerlendirdikleri ilk buluşmayı 3 toplantı daha izledi. Toplantılarda Ankara'daki eğitim hastanelerinin genel sorunları, asistanlar arasındaki iletişimin güçlendirilme biçimleri ve her eğitim hastanesinde işyerine dayanan bir asistan yapılanmasının nasıl oluşturulacağı tartışıldı. Bu amaçla her eğitim hastanesinden birer bağlantı kişisi belirlendi. Anketler hastanelere dağıtıldı ve toplanan veriler AÇB Ankara temsilcisi Dr. Göker ve Dr. Boztaş tarafından bilgisayar ortamına aktarıldı.

Bu süreçte Ankara bölgesi asistanlarının iletişimi için Dr. Koray Başar tarafından elektronik ortamda iletişim grubu oluşturuldu. Eskişehir ve Kayseri'deki asistan arkadaşlara ulaşıp, anket çalışması Eskişehir'de de gerçekleştirildi. Ankara Şubesi asistan komisyonu olarak önümüzdeki süreçte asistanların yasal hakları, sorumlulukları ve eğitim konularında yapılabilecek toplantı ve çalışmalarını planlamaya başladık.

Dr Hamid Boztaş

Ankara Üniv. Tıp Fak. Psikiyatri AD

TPD İstanbul Şubesi Asistan Komisyonu Faaliyet Raporu

Türkiye Psikiyatri Derneği İstanbul Şubesi Asistan Çalışma Birimi Nisan 2004'de TPD İstanbul Şubesinin Şişli'deki Merkezinde ilk toplantısını yaptı. Yapılan toplantıya İstanbul'daki üniversite ve devlet hastanelerinden asistanlar katıldı. Bu toplantıda Bahar Sempozyumu'nda yapılacak olan asistan çalışma birimi toplantısı ile ilgili şube asistan biriminin görüşleri oluşturuldu. Bahar Sempozyumu'ndan sonra yapılan toplantılarda AÇB Memnuniyet anketi ile ilgili olarak şube çalışma komisyonu çalışmalarına başladı ve bu anketi İstanbul'daki tüm psikiyatri asistanlarına ulaştırmaya çalıştı. Asistan Çalışma Birimi ayrıca 2005'te EFPT'ye ev sahipliği yapacağı için hazırlık komitesi olarak bu sene Cambridge'de yapılan EFPT toplantısına katılarak EFPT organizasyonu hakkında bilgi sahibi olarak 2005 için çalışmalarına başladı. Halen AÇB İstanbul Şube Komisyonu İstanbul'daki üniversite ve birçok devlet hastanesinde temsilcileri ile tüm İstanbul'daki Psikiyatri asistanlarına ulaşmaya çalışmaktadır.

TPD Gaziantep Şubesi Asistan Komisyonu Faaliyet Raporu

TPD Gaziantep Şubesi, TPD 'ne katılan son şubelerden birisi olup Ocak 2004 tarihinde kuruluş işlemlerini tamamlamıştır. Şubeye bağlı Gaziantep, Şanlıurfa, Kahramanmaraş illerindeki asistanların katılımıyla Nisan 2004'de, üniversitelerdeki psikiyatri asistanları arasında faaliyet birlikteliğinin sağlanması amacıyla asistan komisyonu oluşturuldu. Komisyonumuz, ilk etkinlik olarak 13. APG de toplantıya katılan tüm asistanlara yemekli bir toplantı düzenledi. Daha sonraki komisyon toplantılarında asistan çalışma biriminin güncel çalışmalarında neler yapılabileceği tartışıldı. Gaziantep Şubesi yönetim kurulunda, asistan komisyonundan Dr. Mehmet Yumru yer aldı. Komisyonun toplantılarından ve mevcut anket çalışmasının verilerinden yola çıkarak bölgedeki asistanların ileriye yönelik planları şu şekilde özetlenebilir.

1. Şubeye bağlı asistanların dışında bölgedeki asistanların da katılımı ile mesleki dayanışmayı artırmak ve bu çerçevede asistan çalışma birimine yeni üyeler kazandırmak
2. Bölgedeki psikiyatri asistanlarının sürekli eğitimi ile ilgili etkinlikler düzenlemek
3. Ulusal ve uluslararası düzeydeki organizasyonlarda bölgedeki psikiyatri asistanlarının sorumluluk ve etkinliklerini arttırmak

Bu amaçlar doğrultusunda ilk olarak önümüzdeki aylarda bölge asistanlarına yönelik eğitim toplantıları yapılması planlanıyor.

Dr. Aysun Kirnik

PSİKIYATRİ ASİSTANLARI İSTANBUL 2005 TOPLANTISINDA NELERİ KONUŞACAK?

DR. DEFNE ERASLAN

TPD Asistan Çalışma Birimi Koordinatörü
EFPT Dönem Başkanı

Bir gerçeği itiraf etmeliyim: Bu yazının Avrupa Psikiyatri Asistanları Birliği (EFPT) dışında bir konuda olmasını çok istedim. Daha önce bir bültende bizim üyelik ve başkanlığa giden yolumuzla ilgili bir yazı okumuştunuz, ben de tekrarları sıkıcı bulurum hep. Önce tüm Avrupa'daki asistan eğitim sistemlerini karşılaştıran bir taslak hazırladım, sonra UEMS, çalışma koşulları gibi konular geldi aklıma. Ama sonra EFPT'nin ilgi alanlarının bunlardan tek biri ile sınırlı olmadığını ve bu Bültenin, gelecek yıl İstanbul'da yapılacak forum öncesinde bilgilenecek için iyi bir fırsat olduğunu fark ettim. Sonuç aşağıda: Tekrardan mümkün olduğunca kaçarak, size "yine yeni yeniden" EFPT gündemi.

EFPT, 17 Avrupa ülkesinin psikiyatri asistan derneklerinin oluşturduğu 11 yaşında bir oluşum. Temel amaçları, asistanların tüm Avrupa'daki psikiyatri eğitiminin çeşitliliğini tanınması, eğitimin hem ulusal hem de Avrupa düzeyinde geliştirilmesi için uygun yolların bulunması ve yerel ve uluslararası asistan derneklerinin kuruluşunun desteklenmesi. EFPT delegeleri, her sene bir forum'da bir araya geliyor, kendi ülkelerinde son bir yıl içinde asistanlarla ilgili olan gelişmeler konusunda fikir alışverişinde bulunuyorlar, ilgi gereken alanları belirleyip, çalışma gruplarında tartışarak EFPT bildirgesine ekliyorlar.

Bildirge yayınlamakla sorunlar çözülmüyor tabii. EFPT başkanları Avrupa'da psikiyatri eğitiminin düzenlenmesiyle ilgili bir üst oluşum olan Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (UEMS/ATUB)'in psikiyatri ve çocuk

ve ergen psikiyatrisi bölümlerinin yeterlilik kurulları toplantılarına katılıp, bildirgelerdeki görüşlerin hayata geçirilmesini sağlıyorlar. Oy hakkının henüz alınacak olmasına rağmen, psikoterapi eğitimi, çalışma saatlerinin düzenlenmesi gibi konular başta olmak üzere EFPT görüşlerinin UEMS kararları üzerinde ne kadar etkili olduğunu görmek şaşırtıcı!

EFPT başkanı üye ülkelerin oyları ile her yıl değişiyor ve iki yıl sonraki forumu kendi ülkesinde düzenliyor. Şu anda dönem başkanının Türkiye olduğunu ve gelecek sene EFPT üyelerini ülkemizde ağırlayacağımızı tekrar hatırlatmakta fayda var. Bir sonraki başkan ise Letonya olacak.

EFPT çalışma biçimi hakkında kabaca bilgi verdikten sonra, Haziran 2004'te Cambridge'de yapılan forumda öne çıkan ve önümüzdeki yıl da tartışması devam edecek olan konuları gözden geçirmek uygun olacak. Son yıllarda EFPT'nin en önemsedığı konulardan birisi, şu sıralar bizim Asistan Çalışma Birimimizin de gündeminde olan asistanların eğitim, çalışma ve memnuniyet durumlarının belirleneceği bir anketi Avrupa çapında uygulamak. Şu anda sorular yazılmış durumda ve dağıtım ile ilgili sorunlar çözüldükten sonra, sonuçları önümüzdeki senelerde görebileceğiz.

EFPT Avrupa ülkeleri arasında asistan değişimini de çok önemsiyor. Bu amaçla, Avrupa çapında rotasyon kabul etmek isteyen kurumların bulunduğu bir veri tabanı oluşturup, bunu daha sonra asistanlarla ilgili bilgileri de içerecek şekilde genişletmeyi planlıyor. Bu arada, uluslararası rotasyonların maddi

yönden de kolaylaşması için UEMS düzeyinde arayış içinde.

Birliğin amaçlarından birisi de tüm ülkelerde asistan derneklerinin yaygınlaşması ve asistan eğitimi ile ilgili konuların tüm varolan örgütlerde gündemde tutulması. Bu yüzden, üye olmayan ülkelere ulaşılmaya, asistanların katılımının önündeki bürokratik sorunlar çözülmeye çalışılıyor. Ayrıca eski ve şimdiki EFPT üyelerinin WPA, AEP, UEMS gibi kuruluşların toplantılarında aktif olarak çalışması destekleniyor.

Asistanların sadece örgütlenme, çalışma koşulları ve eğitim değil, ortak araştırmalar, psikiyatri etiği gibi konularda da işbirliği yapmaları destekleniyor.

EFPT forumlar dışında, en çok internet aracılığıyla haberleşiyor. Gündemdeki konulardan birisi de şu ana kadar çok yetersiz olan web sitesinin etkinleştirilmesi. Bizim EFPT'deki ısrarımızla soruna bir Türk şirketin el atması sağlandıktan sonra, sitenin kalitesi arttı, devamı da en kısa zamanda gelecek. Bu ülkeden ne kadar iyi işler çıktığını web sitesinden sonra kongrede de göstermeyi planlıyoruz.

Gelecek sene düzenlenecek toplantıda hedefimiz, her sene yapılan akademik programı Türk psikiyatrisi hakkında bilgi verecek zengin bir şekilde sunduktan sonra, saydığımız konulardaki tartışmaları daha da ileriye götürmek. Mümkün olan en verimli tartışma zeminini sağlayarak, 2005 yılındaki toplantının hem EFPT'nin etkinliğini daha genişletecek bir dönüm noktası, hem de sonraki forumların çitasını yükseltecek kalitede bir organizasyon olmasını istiyoruz. ■

Temel Yönleriyle Psikiyatride Etik

DR. TOLGA D. BİNBAŞ

Araş Gör., Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

G enel olarak tıp biliminde son on yıl içinde etik merkezli tartışmaların yoğun olarak yaşandığı ve tıbbi etiğe dair çalışmaların da bu tartışmalarla birlikte giderek arttığı biliniyor. Özellikle yeni tedavi seçenekleri, teknolojik olanaklar kullanıma girdikçe etik sorunların önemi sürekli olarak yeniden ve yeniden belirtiliyor.

Ancak bir yandan da belirtmek gerekiyor ki bir tek tıpta değil hemen hemen her alanda etiğe yönelik aşırı bir göndermenin varlığı da aslında dikkat çekiyor. Örneğin medya tartışılırken etik araya sokuluyor, bankacılık denince etik olmazsa olmaz oluyor, işletmelerde etik başta ediliyor vs. Etik biraz da her alandaki aksamaların, çelişkilerin ya da yozlaşmanın panzehiri, sihirli değneği olarak öne çıkarılıyor.

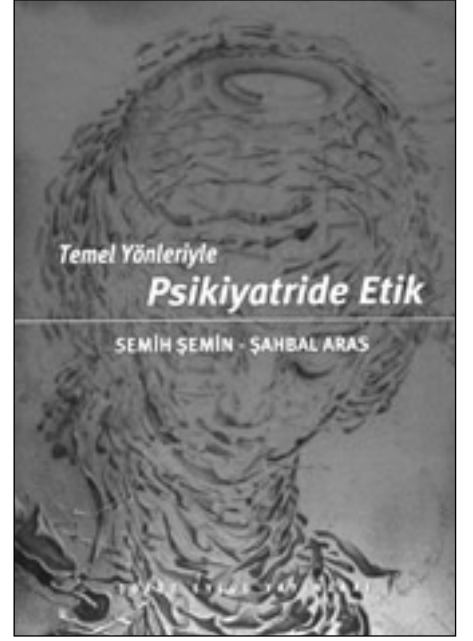
Etiğin tekrar ve tekrar gündeme girmesinde herkes için itici gücü oluşturan da ortaya çıkan yeni olanaklar ile derinleşen/kalıcılaşan eski başlıkların birbirini dışlaması, gelişim doğrultularının birbirine ters/zıt olmasında yatıyor. Örneğin tıp içinde düşünecek olursak, son otuz yılda ağırlıklı olarak tedavi edici olmak üzere bir çok yeni tıbbi olanak insanlığın kullanımına girmiştir ama diğer yandan da insanların çok büyük bir kısmının bu yeni olanaklara ulaşımı zorlu bir başlık olmaktan çıkmamıştır, aksine ulaşmanın zorluk derecesi artmıştır. Diğer yandan yeni olanaklar şirketlerin kârlılık arayışıyla paralel olarak tedavi edici karakter taşıyarak sağlığın geliştirilmesinde daha önemli olan koruyucu başlıklardaki gelişmeler çok kısıtlı olmuştur. Yeni tedavi olanakları geliştirilirken bu olanakların anlamına, anlamlılığına dair sorular çoğalmıştır. Ayrıca yeni tıbbi olanakların maliyeti de toplumların yoksullaşmasıyla zıt yönde gelişmiştir; tedavi maliyetleri artarken yoksulluk derinleşmiştir. Böyle bir

tablonun içinde etik, hem ortaya çıkan olanaklarla derinleşen, yaygınlaşan çelişkiler arasındaki ilişkiyi örtmek için kullanılıyor ve teknik bir düzenleme pratiğine indirgeniyor hem de aslında aşırı bir gönderme sonucunda siyasal çözüm ihtiyacının yerine konuyor. Sonuçta günümüzün egemen etik anlayışı istediği kadar muhalif/eleştirel olsun, varolan egemen düşünce yapılanmasının bir parçası olarak ister istemez hep aynı yere çıkıyor.

Diğer yandan psikiyatri uygulamalarının, etik tartışmalarından psikiyatrinin ayrı bir bilim dalı olarak ortaya çıktığı daha ilk dönemlerinden itibaren yalıtık olmadığını biliyoruz. Damgalanma, hekim-hasta ilişkisi, gizlilik, normal tanımı, hastanın rızası vb. konular hep etik merkezli tartışmaları gerektirdi.

Ancak günümüzde etiğin psikiyatride yüksek sesle tartışılmasını sağlayan bir diğer etmenin de psikiyatrik uygulamaların genişlemesi, yaygınlaşması ve geçmişe göre değişim yaşaması olduğu söylenebilir. Günümüzün teknolojik olanakları psikiyatri uygulamalarının önünü açarken diğer yandan da günümüz toplumunun ihtiyaç duyduğu (ya da ihtiyaç duyduğu farzedilen, öyle sunulan) psikiyatri pratiği daha geniş bir alana yayılmak zorunda kalıyor. Depresyon, panik bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ve hatta kronik yorgunluk sendromu, premenstrüel sendrom vb. durumların aldığı tanı oranları bir biçimde yükseliyor. Ayrıca gitgide yalnızlaşan şehir insanının sorunlarını çözecek birisine olan ihtiyacı psikiyatri üzerinden giderilmeye çalışılıyor.

Tabii ki bu gelişmenin diğer ucunda da ilaç alanındaki gelişmeler duruyor. İlaçların kullanımı ve daha da fazla kullanımı, etik sorunların önünü açıyor.

Yani bir anlamda günümüz psikiyatri uygulamasının sorunları, etik merkezli tartışmalara yeni başlıklar eklediği kadar geleneksel psikiyatrik etik başlıklarını da yeniden tartışılır hale getiriyor.

Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Doç. Dr. Semih Şemin (Tıbbi Etik) ile Yrd. Doç. Dr. Şahbal Aras (Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi) bu tartışmaları geniş ölçüde ele alan "Temel Yönleriyle Psikiyatride Etik" isimli kitaplarının kaygısını şöyle açıklıyorlar: "Psikiyatri pratiği hekim hasta ilişkilerinden bilimsel araştırmalara, istem dışı uygulamalardan damgalanmaya, yanıt arayan bir çok etik sorunu her gün farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunların çözümüne yönelik olarak doğru ve yanlışın, iyi ve kötünün ayrımında etiğin yol göstericiliğine olan gereksinim büyüktür. Etik kavramlara yönelik genel bir değerlendirme ile birlikte, psikiyatri özelindeki etik konuların ortak bir duyarlılığı ve eleştirel bir bakışı arttırma yönünde de alınması bu kitabın temel çizgisidir."

Kitap, toplumsal çelişkileri merkeze alan bütüncül yaklaşım titizliğiyle tekil sorunlara (gizlilik, sır saklama, aydınlatılmış onam, istem dışı girişimler) dair ayrıntılı kavrayışı, yöntemsel olarak birarada ele alması sayesinde etiğe dair yukarıda çerçevesi çizilmeye çalışılan neo-liberal ya da postmodern tuzaklara

TÜRK PSİKİYATRİ ASİSTANLARI CAMBRIDGE ÇIKARTMASI

TPD İstanbul Şubesi Asistan Komisyonumuzun başkanı Murat, Cambridge'deki EFPT toplantısına katılıp katılamayacağımı sorduğunda, heyecanımı gizleyemedim. Bu seyahatte 10 kişi hep beraber Londra varoşlarında ve harika bir üniversite şehri olan Cambridge'de defalarca kaybolacağımızı, ama hep yolumuzu bulacağımızı bilseydim, daha çok heyecanlanabilirdim.

Cambridge'e vardığımızda Türk ekibinin sayısı İzmir'den 2 ve İstanbul'dan 2 kişinin daha katılımıyla 14'e çıktı. Böylece, toplantıda her gittiğimiz yerde fark edilme ve her ülke delegesinin yanına bir Türk asistan düşürerek, ülke tanıtımına yakın markajla katkıda bulunma şansımız oldu.

Akademik gün olarak belirlenmiş olan ilk çalışma gününde, Addenbrooks Hastanesi seminer salonunda, kendi alanlarında önemli isimlerden seminerler dinledik. Birçok ülkeden 250 kadar katılımcı, hararetle bir şekilde önlerindeki bloknoları dolduruyordu. Oysa, bizler anlatılanların çoğuna aşina olduğumuzdan parmaklarımıza germe-gevşeme egzersizleri yaptırıyorduk ki, bu, ülkemizde aldığımız eğitimin düzeyi açısından ümit vericiydi. Ancak, daha sonra gezdiğimiz Psikiyatri kliniklerinin imkanlarını kendi ülkemizdekilerle karşılaştırdığımızda, sıkıntıdan derin ve yavaş nefes alıp verme şeklindeki solunum egzersizleri yapmak zorunda kaldık.

2. ve 3. günlerimiz Jesus College'da

geçti. Bu iki gün, buraya çalışmaya gelmiş olduğumuz gerçeğini acı bir biçimde yüzüme vurdu. Öncelikle her ülkeyi temsilen bir delege sene boyunca yaptıkları çalışmalarla ilgili raporlarını sundu. EFPT toplantısında diğer ülkelere rezil olmamak adına asistanların sene içinde çalışmak zorunda kalması, insanlık ve asistanlık adına mutluluk verici. EFPT delegesi olunca, oylamalarda seçilirseniz UEMS, WPA Young Psychiatrists Council gibi organizasyonların toplantılarına EFPT'yi temsilen katılabiliyormuşsunuz. Bu toplantılara katılanlar da raporlarının sunduktan sonra, biz Cambridge şehir turu beklerken tam hızla çalışma gruplarına geçildi. EFPT tüm Avrupa'da ciddiye alınan bir organizasyon olduğu için, çalışma gruplarından çıkacak kararların yaptırımı olabiliyor. 14 kişi olunca, her çalışma grubuna en az bir Türk'ün düşmesi çok kolay oldu. Böylece, insan haklarından, asistan değişim programlarına kadar her konuda söz hakkına sahip olduk.

Sosyal programlarda ise başta güney Avrupa'lularla girdiğimiz bol kahkahalı sohbetler, kısa zamanda kuzey Avrupa'luları da ısındırmamızla daha geniş kapsama ulaştı. Başkanımız Defne'nin Türkiye tanıtım videosundan sonra, 2005'te İstanbul'da yapılacak toplantıyı bekleyemeden şimdiden ülkemize gelen dostlarımız oldu bile.

Avrupa ile tanışarak, kafamızda ülkemizde yapabileceğimizle ilgili yeni fikirler ve heyecanla dolarak ülkemize döndük. Dönüşte bavullarımı taşımama yardım eden arkadaşlarımın, Londra sokaklarında kalan son poundlarını kahve keyfi için benimle paylaştıkları gibi, bir gün asistan arkadaşlarımızdan herhangi birinin sorunu olduğu zaman onunla dayanışma yapabileceklerini bilmek asistan kişiye güç veriyor. ■

Dr. Barış Önen Ünsalver

İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

düşmemeyi başarmış. Kitabın yöntemsel özelliği ve titizliği, yazarların çok fazla sorun yaşanan tanımlama, ilaç araştırmaları, hekim-ilac şirketi ilişkileri gibi başlıklarda daha geniş bir bakış açısını yakalayabilmesini de sağlamış. Psikiyatri uygulamalarına dair etiğin doğrudan söz sahibi olduğu her gündelik sorunda, sorunun toplumsal ve tarihsel bütünlüğüne işaret eden yönün altı çizilmiş ve böylece etiğin, sorunların kökenine dair bir karşıklık yaratmasının da önüne geçilmiş. Özellikle psikiyatrinin son yıllarda çok fazla sıkıntı çektiği ilaç, ilaç araştırmaları, bilimsel çalışmalar konusunda yazarlar yöntemin bütünlüğü sayesinde dengeli bir yaklaşımdan çok, varolan uygulamaların olumlu ve olumsuz yanlarını gösterebilmişler. İlaç kullanımına dair akıldışı ya da piyasa güçlerinin yönlendirdiği yaklaşımları ortaya koydukları kadar ilaçların psikiyatri hastalarına sunduğu tedavi olanaklarına ya da bilimsel çalışmaların heyecan uyandıran verilerine de yer vermişler.

Yazarların konuya verdikleri önem, oluşturdukları yöntemsel titizlik kadar kaynakça kısmında da görülebiliyor: Kitabın ortaya çıkışı sırasında yazarlar yaklaşık olarak beş bine yakın kaynağı taramışlar ve çeşitli kitaplardan, makalelerden, gazete haberlerinden, internet sayfalarından oluşan 740 tanesini de doğrudan kullanmışlar. Ayrıca Türkiye'de psikiyatrye ait tüm yasal düzenlemeleri, TTB'nin konuyla ilgili önerilerini ve etik konusunda varolan bazı uluslararası başvuru kaynaklarını da kitabın sonuna eklemişler. Ayrıca kitapta damgalanma, mesleki yeterlik, sınırlar-sınır ihlalleri, gizlilik, aydınlatılmış onam, tıbbi girişim gibi konulara dair bütünlüklü bir çerçeve sunuluyor. Böylece kitap, psikiyatri etiğine dair bir başvuru kaynağı olma özelliğini de kendiliğinden kazanmış.

Temel Yönleriyle Psikiyatride Etik, Semih Şemin ve Şahbal Aras,

Dokuz Eylül Yayınları, 1. baskı, İzmir, Nisan 2004

**BİLİMSEL ÇALIŞMA
BİRİMLERİNE KATILIMLAR
ARTIYOR**

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin gönüllü üyelerinin katılımı ile oluşturduğu Bilimsel Çalışma Birimleri, 1. Bahar Sempozyumunun yapıldığı 23-26 Nisan 1997 tarihinden bu yana çalışmalarını sürdürmektedirler.

Bozukluklar, Sağaltımlar, Alt/yan uzmanlık alanları ve Özel çalışma alanları ana başlıkları altında toplanan 50'ye yakın Bilimsel Çalışma Birimi her yıl Bahar Sempozyumu ve Ulusal Kongrede yaptıkları düzenli toplantılar dışında yıl boyunca da çeşitli etkinliklerde bulunmaktadırlar.

BÇ birimlerinden bazılarının hepimizce yakından izlenen verimli çalışmalar üretmesine karşılık, diğer bazı birimler bugüne kadar istenen düzeyde katılım ve etkinlik gösterememiştir. Bu durumun; ilgi azlığı, program yoğunluğu gibi değişik nedenleri bulunmaktadır. Bazı birimler; başlangıçtan bu yana en çok birkaç üyenin katılımını sağlamalarına rağmen, hem ileride olabilecek katılımlar ve hem de Dünya Psikiyatri Birliği'nin aynı adlı birimleriyle oluşabilecek bağlar düşünülerek etkin tutulmaya çalışılmaktadır.

BÇ Birimlerine daha çok katılım ve etkinlik sağlamak üzere 14-18 Nisan 2004' te yapılan 8. Bahar Sempozyumunda BÇB toplantıları 3 gün boyunca değişik saatlere kaydırılmaya çalışılmıştır.

Toplantılar sırasındaki gözlemler ve son gün BÇB koordinatörleri ile yapılan toplantı sonucu ortaya çıkan ortak görüş, bu uygulamanın bundan sonraki kongrelerde de sürdürülmesi olmuştur. Son Sempozyumda en az 15 BÇB, toplantısını 10 üyeden fazla bir katılımı yapabildi.

Ancak üyelerimizden bazılarının BÇB çalışma ve üyelik esaslarını tam olarak bilmedikleri gözlenmektedir. BÇ Birimleri TPD tarafından belirlenen alanlarda gönüllü üyelerin katılımı ile oluşan birimlerdir. Üyelik, toplantılara katılarak veya TPD merkezi ile koordinatörlere başvurarak hemen başlayabilir.

BÇ Birimleri üye listeleri ve yapılan/planlanan çalışmaları en kısa zamanda koordinatörlere ve web sayfası aracılığıyla üyelere ulaştırılacaktır. Ayrıca daha iyi bir elektronik iletişim sürecinin oluşturulmasına çalışılmaktadır.

TPD; bir kez daha üyelerini Bilimsel Çalışma Birimlerine katılmaya ve önerilerini MYK'na iletmeye çağırılmaktadır.

Prof. Dr. İsmet Kırpınar

TPD MYK üyesi

Bilimsel Çalışma Birimleri Sekreteri

Bilimsel Çalışma Birimleri Koordinatörler Listesi

1) Sınıflandırma ve tanısal değerlendirme BÇB	Dr. Soli Sorias
2) Birinci basamak hekimliğinde psikiyatri BÇB	Dr. Aytül Çorapçıoğlu
3) Kadın ve ruh sağlığı BÇB	Dr. Şahika Yüksel
4) Psikiyatri Eğitimi BÇB	Dr. Raşit Tükel
5) Psikiyatri tarihi BÇB	Dr. İsmet Kırpınar
6) Psikiyatri ve felsefe BÇB	Dr. Özgür Karaçam
7) İnsan hakları ve etik BÇB	Dr. Doğan Şahin
8) Psikiyatrik araştırma BÇB	Dr. Hasan Herken
9) Psikiyatrik epidemiyoloji BÇB	Dr. Levent Küey
10) Psikiyatrik genetik BÇB	Dr. Aylin Uluşahin
11) Psikiyatride psikofizyoloji ve nöropsikoloji BÇB	Dr. Bilgen Taneli
12) Konsültasyon-liyezon psikiyatrisi BÇB	Dr. Çiğdem Aydemir
13) Dissosiyatif bozukluklar ve travma BÇB	Dr. Vedat Şar
14) Somataform bozukluklar ve travma BÇB	Dr. Zeliha Tunca
15) Uyku ve bozuklukları BÇB	Dr. Hamdullah Aydın
16) Yeme bozuklukları BÇB	Dr. Ayça Gürdal
17) Aile terapileri BÇB	Dr. Murat Dokur
18) Bireysel psikoterapiler BÇB	Dr. Neşe Kocabaşoğlu
19) Grup psikoterapileri BÇB	Dr. Erol Göka
20) Psikofarmakoloji ve somatik sağaltımlar BÇB	Dr. Emin Önder
21) Koruyucu psikiyatri BÇB	Dr. Burhanettin Kaya
22) Biyolojik psikiyatri BÇB	Dr. Bilgen Taneli
23) Gelişim psikopatolojisi BÇB	Dr. Füsün Çuhadaroğlu Çetin
24) Geriyatrik psikiyatri BÇB	Dr. Engin Eker
25) Anksiyete bozuklukları BÇB	Dr. Tunç Alkın
26) Duygudurum bozuklukları BÇB	Dr. Olcay Yazıcı
27) Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar BÇB	Dr. Cem Atbaşoğlu
28) Alkol ve madde kullanım bozuklukları BÇB	Dr. Berna Uluğ
29) Organik mental bozukluklar BÇB	Dr. Ömer Aydemir
30) Kişilik bozuklukları BÇB	Dr. Zeynep Atbaşoğlu
31) Cinsel bozukluklar BÇB	Dr. Cem İncesu
32) Adli psikiyatri BÇB	Dr. Doğan Yeşilbursa
33) Psikiyatride rehabilitasyon BÇB	Dr. Haldun Soygür
34) Sağaltım teknikleri ve sorunları BÇB	Dr. Şeref Özer
35) Bilişsel-davranışçı psikoterapiler BÇB	Dr. M. Zihni Sungur
36) Psikanalitik psikoterapiler BÇB	Dr. Vehbi Keser
37) Medya ve ruh sağlığı BÇB	Dr. Levent Mete
38) Ruh sağlığı hastanelerinde psikiyatri BÇB	Dr. Nejat Akyol
39) Genel hastane psikiyatrisi BÇB	Dr. İbrahim Süslü
40) Sosyal psikiyatri BÇB	Dr. Bedriye Öncü
41) Kültürlerarası psikiyatri BÇB	Dr. Medaim Yanık
42) Nöropsikiyatri BÇB	Dr. Murat Rezaki
43) Çocuk ve ergen psikiyatrisi BÇB	Dr. Yankı Yazgan
44) Krize müdahale ve intihar önleme BÇB	Dr. İ. Afif Karakılıç
45) Psikiyatride insan bilimleri BÇB	Dr. Ferhan Derebooy
46) Psikiyatride insan hakları ve etik BÇB	Dr. Doğan Şahin
47) Psikiyatri ve sanat BÇB	Dr. Melike Güney
48) Psikiyatri ve inanç sistemleri BÇB	Dr. Bilgin Saydam
49) Psikiyatri ve felsefe BÇB	Dr. Özgür Karaçam
50) Asistan BÇB	Dr. Defne Eraslan
51) Afet psikiyatrisi BÇB	Dr. Şahika Yüksel
52) Psikiyatri ve Ekoloji BÇB	Dr. Adnan Özçetin
53) Psikiyatri ve Türkçe BÇB	Dr. Can Cimilli

Türkiye Psikiyatri Derneği “Koruyucu Ruh Sağlığı Bilimsel Çalışma Birimi” aktif çalışmalarına başladı

Uzun yıllardır yalnızca koordinatörü olan ve atıl durumda bulunan Türkiye Psikiyatri Derneği Koruyucu Ruh Sağlığı Bilimsel Çalışma Birimi VIII. Bahar Sempozyumu'nda yeni üyelerin katılımıyla toplandı ve yeni yapısını belirledi. Son yıllarda egemen olan biyolojik ağırlıklı tedavi edici hekimliğe yönelik yaklaşımların zemininde koruyucu ve önleyici ruh sağlığı bakımının ihmal edildiği ve giderek güçsüzleştiği saptamasından yola çıkan “Koruyucu Ruh Sağlığı BÇB” koruyucu ruh sağlığı kavramını yeniden tanımlamak, öncelikli bir gündem konusu yapmak, bu konuya teorik ve pratik olarak açıklık kazandırmak amacını taşımaktadır.

VIII. Bahar Sempozyumunda gerçekleştirilen ilk toplantıda son yıllarda egemen olan sağlık politikaları ve akademik alanda gözlenen eğilimlere bakıldığında koruyucu hekimlik kavramından uzaklaşıldığı, bu kavramı benimsediğini ileri süren oluşumların çabalarının da somut sonuçlar getiremediği konusunda bir görüş birliği oluştu. Koruyucu Ruh Sağlığı Birimi'nin üyeleri, bu alandaki eksikliklerle ilgili duydukları sorumlulukla bir araya gelmişti. Sempozyum sonrası dönemde de çalışma birimi üyeleri bir internet grubu oluşturarak aktif iletişimi ve bilgi alışverişini sürdürdü.

Birim yeni yapısıyla ikinci toplantısını 24 Temmuz 2004 tarihinde Ankara'da TPD Genel Merkezi'nde gerçekleştirdi. Bu toplantıda birim, koruyucu ruh sağlığı alanında hedeflediği alan

çalışmalarının kuramsal altyapısını oluşturmak üzere öncelikli olarak kavramın çıkış noktası olan toplumu ve toplumsal dinamikleri tanımlamanın gerekli olduğu kanısına vardı. Bu toplantıda anılan hedefin gerçekleşmesi amacıyla sosyal bilimcilerin de katıldığı bir tartışma ortamının yaratılması gerektiği sonucuna varıldı. Ayrıca, koruyucu ruh sağlığı kavramının ruh hekimleri tarafından nasıl anlaşıldığının belirlenmesine yönelik araştırmaların yapılmasına karar verildi. Bu kuramsal hazırlık içinde psikiyatrik epidemiyolojide araştırma yöntemleriyle ilgili eğitimsel etkinliklerin de yer alması tasarlandı. Tüm bu etkinliklerin önümüzdeki bir yıl içindeki psikiyatri kongre ve sempozyumlarına yayılarak sürecin sürekliliğinin sağlanması gerektiği düşünüldü. İkinci aşamada ise, oluşturulan kuramsal birikimin alanda sınanacağı çok-merkezli epidemiyolojik çalışmaların yapılması hedeflendi.

Birimin nihai hedefleri, ruh sağlığı politikalarının oluşturulmasında söz sahibi olabilecek birikime ve prestije sahip olmak; genel olarak soyut ifadelerle geçen önerileri somuta taşımak olarak özetlenebilir. Birim üyeleri, Türkiye Psikiyatri Derneği'nin çatısı altında çalışma olanağı bulduğu için şanslıdır. Dileğimiz etkinliklerimizin her türlü kaynaktan beslenerek hedefine ulaşabilmesidir.

“Koruyucu Ruh Sağlığı Bilimsel Çalışma Birimi” Adına

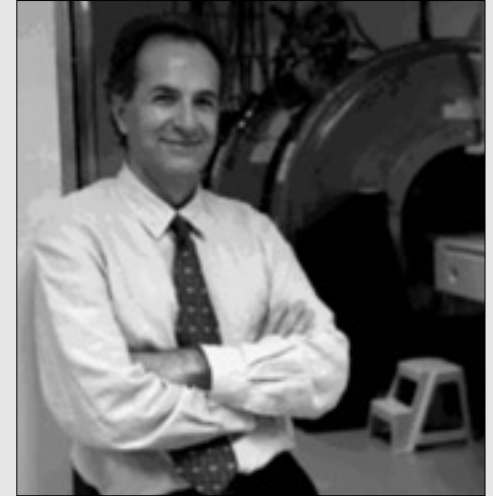
Dr. İnci Özgür İlhan
Dr. Burhanettin Kaya

IX. Bahar Sempozyumu

Bu yıl Türkiye Psikiyatri Derneği Yıllık Toplantısı IX. Bahar Sempozyumu 13-17 Nisan 2005'de Antalya Belek Atlantis Otel'de düzenlenecek. 2005 aynı zamanda TPD'nin kuruluşunun 10. yılı. Onuncu yılımıza layık bir Bahar Sempozyumu, her düzeyde katılımının ilgisini çekebilecek bir program düzenlemeye çalışıyoruz. Bilimsel programda aramızda yeni katılan genç meslektaşlarımızın eğitimine katkıda bulunacak temel konuların yanında, deneyimli olanların ilgilenebileceği güncel konuların ele alınmasına özen gösteriyoruz.

Konuğumuz: Dr. Kamil Uğurbil

Son birkaç yıldır, Bahar Sempozyumlarına yurt dışında başarılı olmuş Türk bilim adamlarını konuk konuşmacı olarak davet ediyoruz. Dr. Onur Güntürkün ile başlayıp geçen yıl Dr. Serdar Dursun ile devam eden bu programın bu yılki konuğu Dr. Kamil Uğurbil.

Dr. Kamil Uğurbil, Minnesota Üniversitesi Radyoloji, Sinirbilimleri ve Dahiliye Bölümleri'nde Profesör olarak görev yapmaktadır. Radyoloji Bölümünde McKnight Presidential Endowed Kürsüsü'ne sahiptir. Aynı zamanda, Manyetik Rezonans Araştırma Merkezi'nin yöneticisidir. Lise öğrenimini İstanbul Robert Koleji'nde bitirdikten sonra, New York Columbia Üniversitesi'nde fizikte A.B. derecesini almış, doktorasını (Ph.D.) kimyasal fizik alanında tamamlamıştır. 1977 – 1979 arasında AT&T Bell Laboratuvarları'nda çalışmış, 1979'da Yardımcı Doçent olarak Columbia Üniversitesi'nde tekrar göreve başlamıştır. 1982'den sonra Minnesota Üniversitesi'nde in vivo manyetik rezonans görüntüleme ve spektroskopik araştırmalarına başlamış, daha sonra aynı üniversitedeki Manyetik Rezonans Araştırma Merkezi'ni kurmuştur.

Türkiye Psikiyatri Derneği Üyeleri ve Bilimsel Çalışma Birimi Koordinatörleri!

IX. Bahar Sempozyumu için önerilerinizi 15 Aralık 2004 tarihine kadar lütfen iletiniz:
baharsempozyumu@psikiyatri.org.tr

Yıllık toplantımız üyelerimizin katkı ve katılımları ile güç kazanacak ve geleceğe uzanacaktır.

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni

Türkiye Psikiyatri Derneği adına sahibi

Haluk Özbay

Yazı İşleri Müdürü

Berna Uluğ

Yayın Kurulu

Mustafa Sercan**Can Cımilli****İsmet Kırpınar****Şahika Yüksel****Cem Atbaşoğlu**

Yazışma adresi

Tunus Cad. No. 59/5**Kavaklıdere, Ankara**

Tel. 0-312 468 74 97

0-312 426 04 53

Tasarım ve Uygulama

bayt ltd. şti.

Tel. 0-312 431 30 62

Faks 0-312 431 36 02

E-posta: bayt@bayt.com.tr

Baskı

Pozitif Matbaacılık ltd. şti.

Tel. 0-312 395 21 17

TOPLANTI-KONGRE

- **28 Eylül- 3 Ekim 2004, Ulusal Psikiyatri Kongresi, Hotel Sürmeli Efes, Kuşadası, İzmir. Bilimsel Sekreterlik: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri A.D. Bornova İzmir, e-posta: kongre2004@med.ege.edu.tr, Kayıt ve konaklama için: flaptour@flaptour.com.tr**
- **5-7 Ekim 2004, OTİZM/Gelişimsel Nöropsikiyatri Toplantıları-II İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları A.B.D. Otizm Birimi, Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı, İstanbul.**
www.istanbulotizmsempozyumu.org
Genel koordinatör:Serpil Güneysu
Artı Organizasyon
Tel:+90 212 292 44 17/+90 212 249 93 59
Fax: +90 212 249 93 59
e-posta: arti@artiorganizasyon.com
- **9-13 Ekim 2004, 17th ECNP Congress. Stockholm, Sweden.**
Başvuru: Congress Holland BV, P.O. Box 302, 1000 AH Amsterdam, The Netherlands
- **24-27 Ekim, 2004 - "XVIII World Congress of World Association for Social Psychiatry". Kobe, Japonya.**
Organizasyon: The Japanese Society of Social Psychiatry , *Destekleyen:* World Health Organization (WHO),
e-posta: yonakane@net.nagasaki-u.ac.jp
www.congre.co.jp/18wasp
- **10-13 Kasım 2004, Dünya Psikiyatri Birliği Uluslararası Kongresi-Psikiyatride Tedaviler. Organizasyon: Pr. Mario Maj, Institute of Psychiatry, University of Naples, Largo Madonna Delle Grazie, I-80138, Italy**
e-posta: majmario@tin.it
www.wpa2004florence.org
- **2-4 Aralık 2004, VII. Ulusal Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi (KLP) Kongresi, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi (KLP) B.D. Topkapı Eresin Otel, İstanbul.**
www.turkklp.org
Genel koordinatör:Serpil Güneysu
Artı Organizasyon
Tel: + 90 212 292 44 17/+90 212 249 93 59
Fax: +90 212 249 93 59
e-posta:arti@artiorganizasyon.com
- **2-5 Aralık 2004, Ruhsal Travma Toplantıları III: Afet Sonrası Ruh Sağlığı; Önleme, Tedavi ve Örgütlenme. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fak. Psikiyatri AD Psikososyal Travma Programı, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fak. Psikiyatri AD Ruhsal Travma Merkezi, Avrupa Travmatik Stres Çalışmaları Derneği.**
e-posta: ataker@ruhsaltravmamerkezi.org
www.ruhsaltravma2004.org
- **12-15 Mart 2005, Dünya Psikiyatri Birliği, Yerel Kongresi Advances in Psychiatry. Bilimsel Sekreteryaya: 11, Papadiamantopoulou Str, u528 Athen s, Tel: +30 210 721 41 48, Fax: +30 210 724 20 32 e-posta: gnctrist@compulink.gr Organizasyon Sekreteryaya: ERA Ltd. Tel: +30 210 363 49 44, Fax: +30 210 363 16 90 e-posta: info @era.gr web sitesi: www.era.gr**
- **16-15 Mart 2005, 14. World Congress of World Association for Dynamic Psychiatry: "Trauma-Attachment-Personality" Krakov, Polonya . WADP İletişim: Dr Maria Ammen, dapberlin@aol.com www. dapberlin.de**
- **28 Haziran-3 Temmuz 2005, 8. Dünya Biyolojik Psikiyatri Kongresi, Viyana, Avusturya. Bilimsel Sekreteryaya: Mondial Congress Faulmannngasse 4, A-1040 Vienna. Tel: +43 1 58804 0, Fax: +43 1 586 91 85 e-posta:wfsbf2005@mpndial.at web sitesi: www.wfsbp-vienna2005.com**
- **2-6 Nisan 2005, 13. Avrupa Psikiyatri Birliği Kongresi, Münih, Almanya.**
e-posta: aep@cpo-hanser.de
- **14-16 Nisan 2005, 8th ECNP Regional Meeting, Moskova, Rusya.**
Bilimsel Sekreteryaya: ECNP-Office
P.O. Box 85410 3508 AK Utrecht The Netherlands
Tel: +31 30 253 85 67
Fax: +31 30 253 85 68
e-posta:secretariat@ecnp.nl
web sitesi:www.ecnp.nl
Organizasyon: İnstitute of Pharmacology RAMS Baltiyskaya Str. 8 125315 Moscow, Russia.
Tel: +7 095 151 1881
Fax: +7 095 151 1261
e-posta:evaldman@mtu-net.ru
- **14-17 Nisan 2005, IX. International Congress of Personality Disorders, Mar del Plata, Arjantin**
İletişim: Dr. Nestor Koldobsky
e-posta: Koldobsky@speedy.com.ar
www.apsa.org.ar